

Olümpiaadid:
suur ülevaade Läänemaa
targimatest kooliõpilastest
aineolümpiaadidel. Lk 4

Uus paakauto
pani Haapsalu komando
päästjad kiirkorras õppima.
Lk 3

Lääne Elu

Loe värsked uudised www.le.ee

LAUPÄEV, 11. MÄRTS 2017 | NR 29 (3974) | 1 EURO

**Jüri
Mõniste**
lukkab
Virtsu
arengut.
Lk 6–7

Kullamaa A ja O poes on postipunkt tegutsenud veidi üle aasta. Asejuhataja Aime Ratase sõnul on see müüjaile suur lisatöö.

● POSTITEENUS

Omniva suleb kolm Lõuna-Läänemaa postipunkti

1. aprillist paneb Omniva postipunkti kinni Kirblas, Kõmsil ja Kullamaal ning Lihula naabervallas Koongas.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Kui Kirbla ja Kõmsi postipunkt kaovad, jääb kummassegi Lõuna-Läänemaa valda üks postiasutus alles: postipunkt on Virtsus, postkontor ja pakiautomaat Lihulas. Koongas hakkab postiteenust osutama kohalik pubi. Kullamaa aga võib sootuks postipunkti jääda, sest seni ei ole punktile uut kohta leitud.

Ühistu lõpetas lepingu

Kõik neli 1. aprillist suletavat postipunkti tegutsesid Lihula tarbijate ühistu poodides. Omniva on sulgenud maal järjest postkontorid ja sõlminud lepingud, mille järgi osutab postiteenust keegi teine: raamatukogu, kauplus, pubi. Lihula tarbijate ühistu aga postipunktidest enam huvitatud ei ole. „Ühistu keskendub oma põhitegevusele ja andis meile teada postipunktide lepingu lõpetamise soovist,” ütles Omniva Läänemaa piirkonnajuht Andre Arula.

„See on väga paha!” ütles eile Kullamaa A ja O poes tegutses postipunktis Helgi. Ta oli tulnud maksma oma igakuist telefoni- ja elektriarvet. Helgi ei osanud öelda, kuidas ta hakkab arveid maksma, kui postipunkt Kullamaalt kaob. „Siis ei maksagi. Tuleb arved lõpetada, telefon välja lülitada,” ütles Helgi. Kodust ta arveid maksta ei saa, pangakon-

Omniva

Postkontorid

Haapsalu, Pürksi, Uuemõisa, Vormsi, Lihula, Palivere

Postipunktid

Nõva (raamatukogus), Ridala (raamatukogus), Virtsu (poes), Taebla (raamatukogus), Linnamäe (raamatukogus), Risti (raamatukogus), Rõude (seltsimajas), Martna (raamatukogus)

Pakiautomaat

Haapsalu, Lihula

torit või -automaati Kullamaal pole. Lähemad postiasutused asuvad Märjamaal ja Ristil. „Nii kaugele jalad ei kannu,” ütles Helgi. „Läheb kinni või?!” hüüatas poodi tulnud Svetlana ehmunult. „Siis pole ju enam midagi. Panka pole, sidekontorit pole!”

Postipunkt on poes tegutsenud mullu jaanuarist. Poejuhataja asetäitja Aime Ratase sõnul, et kuus tehakse postipunktis 300 tehingu ringis. Selle üle, et punkt poest kaob, tundis Ratase müüjana kergendust. Postitöö võtab aega ja segab müüjatööd. Tekib järjekord, inimesed kaotavad kannatuse ja saavad pahaseks. Seda, et postiteenus vallast üldse kaob, ei kujuta ta ette. „See on tähtis teenus! See peab ju jääma siia! Või ei pea?!” ütles Ratase.

Kullamaa vallavanem Jüri Ott ütles, et ei oska ühtegi niisugust

paika välja pakkuda, kus võiks postipunkt tegutseda. Ott ei varjanud nõrdimust, et Omniva loobus spetsiaalselt postkontori tarbeks sisustatud ruumidest Goldenbecki majas ning pani postkontori kinni. Pärast seda hakkaski postiteenust Omnivaga sõlmitud lepingu järgi osutama kohalik A ja O kauplus. „See ei ole normaalne, et postiteenust osutatakse toidupoes või hamburgeriputkas!” ütles Ott. Viimases tegutses punkt mõnda aega Ristil.

Ott ei pea mõistlikuks, et postiteenust osutaks raamatukogu, nagu see on näiteks Nõval. „Ei ole normaalne, et haritud raamatukogutöötaja peab postipakke vastu võtma,” ütles Ott. Samuti ei pea Ott võimalikuks, et postiteenus vallast üldse kaob. See ei tule Otti sõnul kõne allagi.

Üks vald, üks postipunkt

Kullamaal püüab Omniva postipunktile uut pidajat leida, Kirbla ja Kõmsi punkt aga jäävadki suletuks. Uut pidajat pole Omniva otsinud ega hakkagi otsima.

Hanila vallavanem Arno Peksar ütles, et pole saanud Omnivalt mingit teavet, mis tingimustele peaksid vastama ruumid, kus võiks postipunkt tegutseda. „Küsisime – vaikus. Küsisime teist korda – vaikus. Küsisime kolmandat korda, öeldi, et infot ei anta,” meenutas Peksar. Küsimusele, kas Virtsu või Kõmsi võiks saada pakiautomaadi, tu-

li vastus, et Omniva ei saa anda mingeid lubadusi.

Andre Arula sõnul lähtus Omniva postipunktide lõplikul kinippanekul sellest, kas vallas on teisi postipunkte või postkontoreid. Et Hanila ja Lihula vallas on need olemas, siis leidis Omniva, et Kirbla ja Kõmsi postipunkti ei ole üldse vaja. „Samuti vaatasime nelja postipunkti teenuste kasutust ja trendi,” ütles Arula. Arula sõnul kasutasid Kirbla ja Kõmsi inimesed postiteenust vähe. „Kõmsil keskmiselt alla kümne vastuvõetava ja sadakond väljastatavat saadetist kuus, peale selle ka kümme kaudu makset. Kahjuks pole seal ostarbekas hakata uut postipunkti avama,” ütles Arula. Sama lugu on Arula sõnul Kirblas. „Kuna seal kasutatavate teenuste mahu on väikesed, ei tule Kirblasse uut postipunkti ja lähimaks postiasutuseks jääb Lihula postkontor,” ütles Arula.

Lihula postkontor on lahti viis päeva nädalas kella üheksast hommikul neljani päeval. Arula sõnul on kavas lahtioleku aega muuta, nii et vähemalt mõnel päeval nädalas oleks postkontor avatud kauem. Arula märkis, et kui postiasutus asub kodust kaugemal kui viis kilomeetrit, on võimalik tellida koju kirjakandja, kelle käest saab osta marke-ümbrikuid. Kirjakandja võtab vastu ja toob ära pakid ning võtab vastu ka maksed.

IRL valmistab Haapsalus ette oma nimekirja

Kuigi IRLi liidrid Haapsalus ja Ridalas Merle Mäesalu ja Toomas Schmidt teatasid, et kandidideerivad kohalikel valimistel oma valimisliiduga, tuleb IRL nende kõrvale konkureerima erakonna nimekirjaga. Nimekirja on oodatud ka IRLi mitteküuljad.

„Jah, selline plaan meil on,” kinnitas IRLi peasekretär Kert Karus. Millal nimekirjaga välja tulla, ei osanud ta öelda. „See oleks sündmustest ette ruttamine – 15. oktoobrini on palju aega. Saan kinnitada seda, et IRLi nimekiri tekib,” lubas Karus.

Karuse sõnul tehakse praegu kõva tööd selle nimel, et nimekiri saaks võimalikult pikk ja valimistulemus seeläbi võimalikult hea.

„Haapsalu ja Ridala ei koosne ju mitte ainult IRLi inimestest. Me pole kunagi seadnud tingimust, et nimekirja saamiseks peab olema erakonna liige. Kui inimene sobib seltskonda ja tema maailmavaade läheb erakonna omaga kokku, on kõik teretulnud,” kostis ta vastuseks märkusele, et Mäesa-

lu ja Schmidt valimisliit tõmbab arvestatava hulga IRLi inimesi endale.

Konkurents tuleb valimistel Karuse sõnul kõva, võitlus käib iga inimese eest.

Karus tunnistas, et Mäesalu ja Schmidt teade otsusest osaleda valimistel erakonnast eraldi ei olnud mõistagi meeldiv uudis. „Oled inimestega ikka aastaid koostööd teinud, nad on erakonna liikmed ja mitte lihtsalt liikmed, vaid erakonna juhtorgani liikmed. Aga see oli nende otsus – mis seal ikka. Ega me lase end sellest häirida. Tehku rahulikult oma valimisliitu. Nende koduerakond tuleb kõrvale konkureerima,” kostis Karus.

Mäesalu ja Schmidt asemele tuleb IRLil leida nüüd uued juhtfiguurid, kel on võimekust, energiat ja karisimat, mis Haapsalu ja Ridala inimestes usaldust ärataks ning nimekirjaga liituma kutsuks. Kes saab seniste liidrite mantlipärijaks?

„Ma ei tahaks täna nimestest veel rääkida. Praegu on seda vara teha,” ütles Karus.

LEMMI KANN

HAAPSALU
maitselise promenaadi

ESITLEB:

Belinda Carlisle

SOOJENDAB **SHANON**

19. august

Taasiseseisvumise püha eelõhtul
Haapsalu Lossihoovis

KOGU LINN PIDUTSEB JA KÕIK ON KOHAL

Lääne Elu

● JUHTKIRI

Otstarbekusest mitme kandi pealt

Omniva on järjest sulgenud maal postkontoreid. Postkontorite asemele on tekkinud postipunktid, mis pakuvad postiteenust lepingu järgi. Omniva on teenuse osutamise delegerinud kellelegi teisele. Postipunktid tegutsevad poodides, raamatukogudes, seltsimajades. Nüüd on Lihula tarbijate ühistu leidnud, et pood ja postkontor on siiski eri asjad ja korraga ei ole neid paslik pidada. 1. aprillist panebki Omniva neli tarbijate ühistu poodides tegutsenud postipunkti kinni. Koongas on Omniva sõlminud lepingu kohaliku pubiga, Kirblas ja Kõmsil uut kohta ei otsita. Kullamaal otsitakse, aga pole leitud.

Ühest küljest võib Omniva õigustatult käsi laiutada – ei jää muud üle kui kinni panna, sest tarbijate ühistu neist enam huvitatud ei ole. Lihula ja Hanila vallas jäävad Omniva käed eriti puhtaks, sest Virtsusse jääb postipunkt, Lihulasse postkontor ja pakiautomaat. Seaduse järgi peab igas vallas pakutama postiteenust. Kui omavalitsus on suurem, peab olema postipunkt või postkontor iga 2500 elaniku kohta. Hanila vallas on 1500 elaniku ja seal on seni olnud lausa kaks punkti. Kõmsi omas aga käivat nagunii vähe rahvast, nii et uut avada ei ole otstarbekas.

Kui seaduses näpuga järje ajamise asemel mõelda, mis on inimesele otstarbekas, siis mida hakkab üks vanaproua peale soovitusel, et lähim postipunkt on kõigest kaheksa kilomeetri kaugusel? Seni on ta oma elektri- ja telefoniarvet maksnud postipunktis. Pangaautomaadis või -kontoris ta seda teha ei saa, sest neid vallas ei ole. Vanaproual pole arvu- tit. Kaheksa kilomeetri kaugusele minna käib aga üle jõu. Noorem rahvas muidugi sõidab kaheksa kilomeetri kaugusele või hoopis linna, postitab oma pakid, saab saadetised kätte, maksab arveid internetis ja jõulukaarte ei saada. Nii tababki Omniva otstarbekus ja seaduses näpuga järje ajamine just kõige nõrgemaid. See ei peaks nii olema.

● TEISED LEHED

Keila jätkab võitlust iseseisvuse nimel

HARJU ELU, BNS. Keila jätkab võitlust, et säästa linna sundliitmise kolme Lääne-Harju valla ning Paldiskiga. Üle 660 aktiivse elaniku on ühinenud iseseisvust pooldava Facebooki lehega. Volikogu ja valitsus koostavad vastuväiteid ning argumente, miks pole vaja liitmist ette võtta. Aprillis toimub ka rahvaküsitlus. Keila linnapea Enno Fels hindab linnaelanike algatust kõrgelt. „Pöördun siinjuures kõigi linnaelanike poole liituda selle lehega. Olete kursis sündmustega ning saate avaldada oma seisukohta,” ütles linnajuht. Valitsuse kavavad liita lisaks Keila, Vasalemma ja Padise vallale ning Paldiski linnale ka Keila linn on kuu aega vanad.

Keila esitab oma iseseisvana jätkamise argumentid valitsusele 15. maiks. Valitsuse otsus tuleb pärast seda hiljemalt kuu jooksul. „Kordan: Keila saab hakkama linnana, haldusreformi kriteeriumid on kuhjaga täidetud ja pole mingit põhjust liitumiseks, ammugi sundliitmiseks,” lisas Fels.

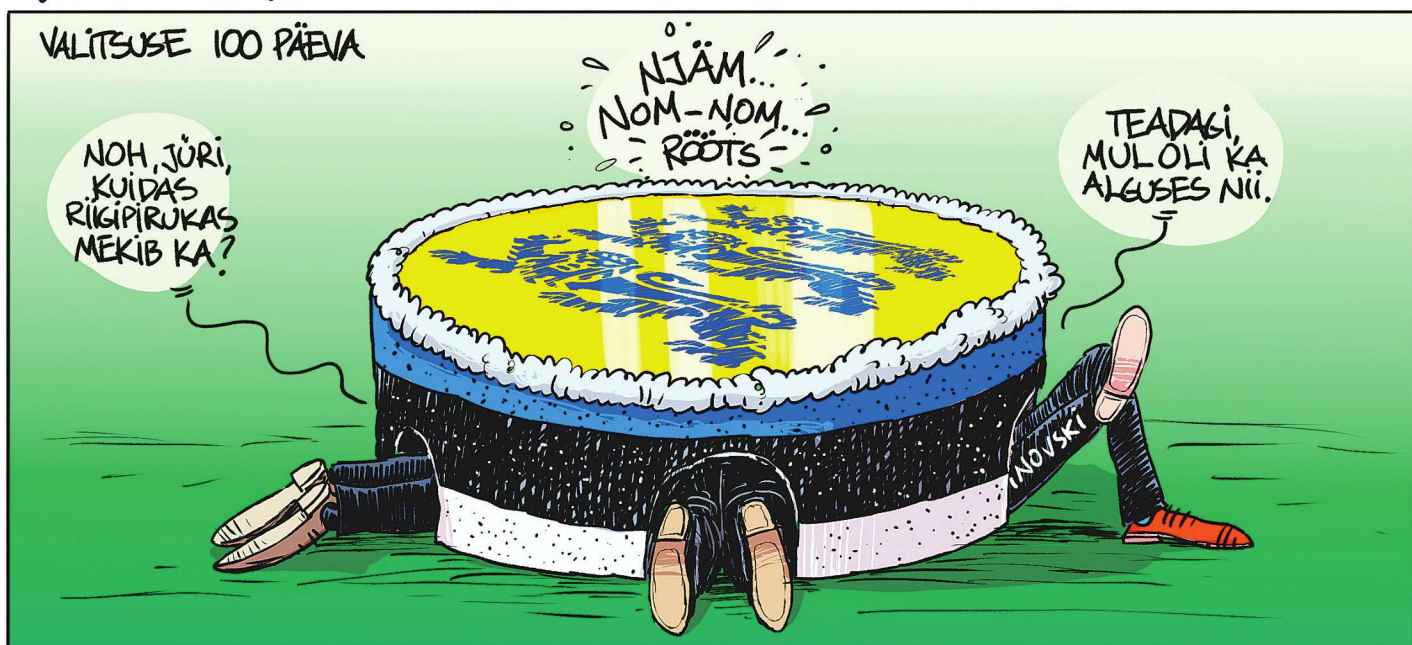
Aprillis tuleb ka viies Lääne-Harju omavalitsuses rahvaküsitlus. „Tulemus on soovituslik, kuid sellegipoolest peaks see olema tõsine argument valitsusele lõppotsuse tegemisel,” märkis Fels.

● LAUSELAEN

„Sellele vaatamata, kas oled tööl või ei ole, kui tuled tööle, ootavad lilled külmkapis.”

Taebla poe müüja **Helbe** kiidab tööandjat 8. märtsi lilled eest. LE, 9. märts 2017

NÄDAL

Majandus vahetas käiku

Eesti majandus on viimastel kuudel lükanud sisse teise käigu. Kaks aastat deflatsiooni on asendunud mõõduka inflatsiooniga. See on põhimõtteline kursimuutus.

Paljud majandusinimesed hõiskasid, kui mõni päev tagasi selgus, et Eesti majandus kasvas möödunud aasta viimases kvartalis euroala riikidest kõige kiiremini – 1,9 protsenti. See on muidugi tore uudis, kuid üldse mitte kõige tähtsam viimaste päevade majandusuudis. Üheainsa kvartali arvudest ei saa kuigi kaugelt ulatuvaid järeldusi teha, liiati pole 1,9protsendine kasv tulemus, millega võiksime rahul olla. Pigem näitab nii tagasihoidliku saavutusega pooldumise kõige kõrgemale astmele pääsemine euroala üldist nõrkust. Võrdluseks: kõrgeid makse, krooni ja pagulasi armastava Rootsi majandus kasvas möödunud aastal üle 3 protsendi ja ülemöödunud aastal lausa 4 protsenti. Euroala keskmine oli eelmise aasta viimases kvartalis arvestatud 0,4 protsenti.

Märksa tähtsam kui Eesti majanduse üllatav kasv on siiski see, et seisaku sümboliks saanud deflatsioon näib olevat lõplikult murtud. Jaanuariga võrreldes suurenes tarbijahinnaindeks veebruaris 1,3 protsenti. Nii suur oli kasv viimati seitse aastat tagasi, siis, kui hakkasime majanduskriisi pommiaugust välja ronima. Nüüd hakkame sama protsendi najal välja ronima mitu aastat kestnud seisakust.

Hinnatõusu vedasid veebruaris küll asjad, mille mõju ei pruugi kaua kesta, kuid põhimõttelist vahet pole: väikest ergutust ja vähemalt ajutist leevendust pakub mõõduka inflatsiooni majandusele nii või teisi. Selle aja jooksul, mil ajutiste ergutite mõ-

KALLE MUULI
kolumnist

ju kestab, jõuab valitsus uusi stimulaatoreid käiku lasta. Näiteks märtsis-aprillis annab tarbimisele uut hoogu madalapalgaliste maksutagastus, mis paisutab umbes 100 000 inimese rahakotti. Nii on lootust, et majanduskeskkonda õnnestub hoida positiivses toonuses, kuni koos järgmise aasta riigieelarvega saab valitsus kasutusele võtta pikema ja tõhusama toimega abinõud majanduse elavdamiseks.

Uutes oludes pole muidugi mitte ainult ettevõtjad, keda mõõdukas inflatsioon üldjuhul rõõmustab, vaid ka tarbijad, kes peavad nüüd taas hakkama arvestama, et raha väärtus muudkui kahaneb tasapisi ja homme võib olla kõik kallim kui täna. Keskmiselt ja statistiliselt poleks ju muretseda põhjust – keskmine palk kasvas aastaga üle 7 protsendi ja pension suureneb aprillist üle 5 protsendi. Ehk tublisti rohkem kui tarbijahinnaindeks. Niiviisi on see üksnes keskmiselt. Seepärast on järgmiseks aastaks kavandatud tulumaksuvaba miinimumi tõstmise 500 euroni eriti oluline. See aitab leevendada inflatsiooni halba mõju ka nende inimeste rahakotile, kes ei

ole keskmised ja kelle palka tööandja ei tõsta – nende sissetulek suureneb tuleval aastal kindlasti vähemalt maksuvabastuse võrra.

Peale lootustandvate inflatsiooni- ja kasvuarvude on Eesti majandus end muulgi moel heas valguses näidanud. Meie maksebilansi jooksevkonto ülejääk oli mullu 555 miljoni eurot ehk 2,7 protsenti sise- majanduse kogutoodangust, mis on viimase 25 aasta ja seega kogu uue iseseisvusaja rekord. Araseletatult tähendab see, et eksportisime 555 miljoni euro võrra rohkem kui importisime.

Ükski neist positiivsetest arvudest ei anna aga põhjust rasvaseks rahuloluks. Jooksevkonto ülejäägi rekord võib tähendada ka seda, et import oli vähene, sest ettevõtjad investeerisid Eestisse vähe. Tarbijahinna kasvu taga on põhjusi, mis ei olene meist (kütusehinna tõus maailmas) või mille üle ei sobi uhke olla (aktsiisid). 1,9protsendine majanduskasv on aga lihtsalt liiga väike. Sellega ei saa ega tohi leppida.

Natuke rohkem kui sada päeva tagasi seadis valitsus oma kõige tähtsamaks eesmärgiks majanduse käimatõmbamise. Selle eesmärgi täitmisest võime raporteerida alles siis, kui Eesti majandus kasvab vähemalt üle 3 protsendi aastas. Kõik, mis on alla selle, tähendab nii vae- ses riigis nagu Eesti üksnes paigaltammumist ja kaugenemist unistusest jõuda Euroopa jõukaimate riikide sekka.

● Keskmiselt ja statistiliselt poleks ju muretseda põhjust – keskmine palk kasvas aastaga üle 7 protsendi ja pension suureneb aprillist üle 5 protsendi.

● TULETÖRJUJAD

Haapsalu päästjad õpivad uut paakautot käsitsema

Haapsalu päästjate viimased päevad on möödunud õppimise tähe all, sest vana paakautot asendav uus paakkonteiner peab meeskonna liikmetele selgeks saama, enne kui saab sellega tulekahjule sõita.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Veebruari lõpust on valves olev meeskond Haapsalu päästekomando garaažis uurinud uut paakkonteinerit: avanud luuke, vajutanud nuppe, lõpuks sütanud katuselt alla basseini ja tõmmanud selle auto taha lahti. Konteineri katusel kaasas olev basseini pole mõeldud mitte jahutavaks supluseks, vaid selleks, et sinna vesi lasta, kuni tuuakse järgmine paagitäis vett.

Kuivale trennile garaažis järgnesid harjutused veega Jaama oja juures.

Haapsalu päästekomando pealiku Andres Kaljura sõnul mahutab uus konteiner 8 tonni vett. Seda on küll tonni jagu vähem kui vanal paakautol, kuid selle võrra on uus paak multifunktsionaalsem.

Auto ja paak on lahus

Üks põhimõttelisi erinevusi on, et kui vana paak kuulus autoga kokku nagu sukk ja saabas, siis uuel multiliftile paigaldatud konteineril on oma ökonoomne diiselmootor ning ta toimib autost täiesti eraldi. Konteinerit ei käivitata mitte autost seest, vaid konteineri taga asuvast puldist.

„Tegelikult pole autol muud funktsiooni, kui konteiner kohapeale viia,” ütles Kaljura. Konteineri saab autolt maha tõsta ja jätta näiteks kai peale vett pumpana, samal ajal kui multilifti rakendatakse muude ülesannete täitmisel, või siis metsatulekahju korral saab paakkonteinerist teha statsionaarse pumbajaama, kirjeldas komandopealik uusi võimalusi.

„Siin on oma eelised ja sellepärast tegigi riik otsuse, et igas regionis on vähemalt neli kon-

Valves olev meeskond uurib, mis hakkab puldil nuppe vajutades juhtuma.

2 × ARVO TARMULA

Katuselt tõmmatakse alla vee kogumiseks kasutatav basseini.

teinerautot, mille peal on paakkonteinerid,” selgitas Kaljura.

Vana paakauto oli mõeldud eelkõige selleks, et kustutusvesi sündmuskohale tuua, ja selle pump oli väikese tootlikkusega. Uue paakkonteineri pumba tootlikkus on 3000 liitrit vett minutis ning paagiga on kaasas ka 500 meetrit voolikut. „Selle saab samamoodi kustutus- ja päästetööde teostada nagu päästjate põhiautoga,” ütles komandopealik.

Voolikutest 200 meetrit on 100millimeetrist voolikut, millega saab moodustada magistraallini, kui sündmuskohal on näi-

teks looduslikust veevõtukohast vaja võtta suuremat hulka vett.

Esimene pääsuke

Haapsallu jõudnud paakkonteiner on alles esimene pääsuke uuest päästevarususest, mis Läänemaa päästjad sel aastal oma käsutusse saavad. Järgmisena peaks Risti ja Lihula komando tarvis kohale jõudma uued paakautod ning suve lõpuks ka Haapsalu ja Risti uued põhiautod. Mitte küll päris uue, aga senisest moodsama põhiauto saab ka Vormsi komando. „Meeskond saab väga palju uut tehnikat,” tõdes Andres Kaljura.

Läänemaast võiks saada siseturisti talvine meelispuhkekoht

KELLI SEITON
info@le.ee

Uisu- ja tõukekelgumatkad ning jäätee võiks Läänemaast teha talvel siseturistile lemmikpeatuspaiga, seda takistab aga asjaolu, et talveilma ei saa kuigi pikalt ette lubada.

„Eriti välismaalaste meelest on jäätee eksootiline, lausa müstika. Aga kahjuks ei saa me seda maakonna tutvustamisel väga palju kasutada – me ei saa seda lihtsalt lubada,” möönis MTÜ Läänemaa Turismi juhataja Annika Mändla. Näiteks viis MTÜ hiljuti ühe Saksamaa ajakirjaniku Haapsalus jääauku ujuma ja jääteele rallit sõitma. „Tema oligi ootel, et kui jäätee avatud, tuleb siia lugu tegema. Selliseid huvilisi on veel,” ütles Mändla.

Takistus, miks Läänemaad juba jääparadiisina suurelt reklaamida ei saa: jää- ja lumeolusid ei ole võimalik planeerida.

Annika Mändla. ARVO TARMULA

Head talveilma jätkub tihtilugu vaid lühikeseks ajaks. Kõik see on takistuseks välismaa turistile, kes reisi pikalt planeerib, selgitas Mändla.

Läänemaa matkakorraldaja Raimo Sindonen rääkis, et möödunud aastal ei saanudki nemad maakonnas jääl matku korraldada, sest polnud korralikku jääd. Tänavu oli seda rõõmu umbes kuu.

Turistid tahavad merejääle

Läänemaal on talvised tegevusvõimalused aastatega kirevamaks muutunud. Annika Mändla MTÜ Läänemaa Turismist sõnas, et viimasel ajal on matkapakkujaid juurde tulnud ning ka matkamine ise on populaarsem. „Tõukekelk on fooniksina tuhest tõusnud,” lisas matkajuht Raimo Sindonen, kes on viinud huvilisi tõukekelgudega merejääle viigerhülgeid vaatama.

„Kuna on pehmemad talved ja vähem lund, on suusa- ja räätsamatkade korraldamine veidi keerulisem. Seetõttu ongi jäämatkad, ka uisumatk, teinud kõva hüppe,” ütles Sindonen. Jääl matkamise eksootika peitub ka selles, et minna saab kohtadesse, kuhu tavaliselt ei pääse. Näiteks uisutada muidu liikumispiiranguga aladel Matsalu lähel või tõukekelguga sõita mööda merejääd saartele. Mändla hinnangul on populaarsemaks saanud ka jääaugus ujumine.

Siiski ei saa talviseid matku kuigi pikalt planeerida, mõnigi kord jääb matk ilma tõttu viimasel hetkel hoopis ära. Nii juhtus Huvitava Bioloogia Kooli korraldatud tõukekelgumatkadega Matsalu lähel, mille jääl laiutas pärast tormi parkümmend sentimeetrit vett. „See teenus vajabki paindlikkust ja operatiivsust. Välisturisti peale ei saa seda üles ehitada, aga siseturistide mõttes

on perspektiiv suur,” ütles kooli pidav Tarvo Valker.

Keskonnaharidusega tegelev kool korraldab matku kõrvaltegevusena, ent saab küsimusi võimaluste kohta pidevalt. Valker hindas, et pooled on huvitunud Tallinnast. „Tallinlasele on Haapsalu lähedal ja ta teab, et suvel on siin tegevust. Aktiivpuhkuse võimalust pole ta siin veel nii palju teadvustanud,” ütles Valker. Just

selle turisti siiatoomiseks talvel tuleks tema hinnangul rohkem tööd teha.

Aastatega on talvine turistide arv veidi kasvanud – kaks aastat tagasi õõbis statistikaamet andmeil talvekuudel Läänemaa majutusasutustes umbes 12 000 inimest, mullu aga enam kui tuhande võrra rohkem. See statistika kajastab vaid ööbima jäänud, tegelikud arvud võivad hoopis suuremad olla. „Kui jäätee avatakse, kuuleb selle kohta siseturist meilt kohe. Võib-olla ta siin ei ööbigi, tuleb jääle, kohvikusse ja muuseumi,” sõnas Mändla.

Kuigi talvine külastajate hulk jääb suvisele peaaegu kolm korda alla, ei nuri Läänemaa matkakorraldajad kliendipuuduse üle. Raimo Sindonen ettevõttest 360 Kraadi sõnas, et talv on suve kõrval teine põhihooaeg. „Talvel täidavad kohalikud turistid turu, meil jääb mõnikord hoopis oma meeskonnast puudu,” ütles ta.

● LÜHIDALT

Täna algavad Kuijõel „Põrgu Jaani” võtted

Täna algavad Läänemaal Kuijõel režissöör Kaur Koka uue filmi „Põrgu Jaan” võtted. Suuremas osas Läänemaal vältavad filmivõtted maikuuni.

„Põrgu Jaan” on müsteerium, mis on inspireeritud Põhjasõja järgseist süngetest aegadest. Peategelane Jaan (Meelis Rämmeld) leitakse mererannalt. Ta asub elama paruni (Andres Lepik) juurde kohaliku mõisahoonesse. Ajapikku hakkavad ilmuma vihjed tema tausta kohta.

Tegemist on ühega filmikonkursi „Eesti vabariik 100” võidutöödest.

Režissöör Kaur Kokal on „Põrgu Jaan” esimene täispikk mängufilm.

Films kehastavad keskeid rolle Meelis Rämmeld, Andres Lepik, Peeter Volkonski, Päärü Oja, Adele Taska, Egon Nuter, Villu Kangur ja Anne Tümpu. „Põrgu Jaani” operaator on Mart Taniel, kunstnik on Matis Mäesalu ja kostüümikunstnik Jaanus Vahtra.

Kaire Reiljan

Politseinik läks kohtu alla

Eile hommikul peeti Haapsalu kohtumajas eelistungit Haapsalu jaoskonna patrullpolitseiniku üle, keda süüdistatakse alaealise ähvardamises ja kehalises väärkohtlemises, teatas Lääne ringkonnakohtu pressinõunik Carol Merzin.

Kriminaalasjas süüdistatakse politseiametnikuna töötanud 39aastast Alarit selles, et ta ähvardas mullu jaanuaris üht alaealist ja põhjustas talle valu ning mullu märtsis kasutas ametiisikuna ebaseaduslikult füüsilist jõudu kahe alaealise kallal.

Haapsalu politseijaoskonna juht Andrei Taratuhi ütles, et pärast süüdistusteni viinud sündmusi möödunud aastal kõrvaldati patrullpolitseinik teenistusest. „Edasine sõltub juba kohtuotsusest,” ütles ta.

Kohus hakkab asja arutama juuni keskel.

Kaire Reiljan

ERAKOGU

75aastane Elgi on kadunud

Politsei koos vabatahtlikega otsib mitmendat päeva 75aastast Elgit, kes lahkus teisipäeva õhtul oma Linnamäe kodust ja pole siiani tagasi pöördunud. Temaga pole ühendust saanud ega lähedased ega politsei. Haapsalu politseijaoskonna patrullitalituse juhi Meelis Laurmanni sõnul otsiti Elgit esialgu teisipäeva õhtul Linnamäe ümbrusest. Pärast seda kui telefonipositsioneer andis naise asukohaks Padise valla, kandsid aga otsingud sinna üle ja nende korraldamise võttis enda peale Põhja politseiprefektuur.

Haapsalu politseijaoskonna ennetus- ja menetlustalituse juhi Indrek Tohteri sõnul jätkusid reedel aktiivsed otsingud kõrvuti Läänemaa- ja Põhja-Läänemaa.

Kodust lahkudes võis naine kanda seljas pikemat musta värvi jopet ja peas musta värvi baretti. Ta on kõhna kehaehitusega, umbes 160 cm pikk ning hallide poolpikade juustega. Naisel võib esineda probleeme mälu, ta on ka varem ära eksinud.

Politsei ootab naise asukoha kohta infot telefonil 112.

Kaire Reiljan

KOOLITARKUS

Geograafia-olümpiaadi võitjad on Eesti parimate seas

Läänemaa koolid on võtnud läinud aasta lõpust peale mõõtu, kes on paremad ühe või teise aine tundjad.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Kõige paremaid tulemusi on siiani saavutanud Metsküla algkooli 6. klassi poisid Silver Nikkel ja Samuel Kastepõld, kes osalesid geograafiaolümpiaadil 7. klasside arvestuses. Silver Nikkel sai teise, Samuel Kastepõld kolmanda koha. Mõlemad poisid kuuluvad oma tulemusena Eesti 20 parima geograafiatundja hulka. 7. klassi geograafiaolümpiaadi võitja Joosep Plamuse (Haapsalu põhikool) tulemus on aga terve Eesti parim. Eesti kümne parema geograafiatundja hulgas on ka 9. klassi tüdruk Arlethe Annus (Haapsalu põhikool) oma olümpiaaditööga.

Osalesid kõik koolid

Eileks oli peetud 11 aineolümpiaadi. Eile võeti mõõtu matemaatikas (4.–6. klass). Täna kogunevad oma teadmisi näitama paremad majandusõpetuse tundjad. Ees ootavad veel töö- ja tehnoloogiaõpetus, 3. klassi eesti keel, Känguru matemaatikavõistlus, 4. klassi kirjandus ja õpioskuste olümpiaad.

Senisest kümnest ainevõistlusest pole kõrvale jäänud ükski põhikool ega gümnaasium. Lääne maavalitsuse haridusosakonna juhataja asetäitja Anneli Vaarpuu ütles, et tal on hea meel muidu vähe osalenud Nõva ja Vormsi kooli üle, kes osalesid tänava inimeseõpetuse olümpiaadil. „Ilmselt sobis neile elektrooniline vorm,” ütles Vaarpuu. Inimese- ja ühiskonnaõpetuse ainevõistlused on internetis ja osalemiseks ei pea kuhugi sõitma. Osaleda saab oma koolis.

Kõik algkoolid olümpiaadidel ei osalenud, kuid algkoolidele ongi vähem ainevõistlusi ja alles mõne aasta eest polnud neid peaaegu üldse. Tänavu said algkoolilapsed mõõtu võtta eesti keeles ja kirjanduses, bioloogias, matemaatikas ja inimeseõpetuses ning õpioskustes.

Kõige rahvarohkem oli eesti keele olümpiaad, kus osales 88 last. 79 last võttis osa matemaatikaolümpiaadist. Vaarpuu ütles, et kui kõik ainevõistlused on peetud, teeb ta kokkuvõtte osalemise ja tulemuste kohta ning koostab analüüsi. „Iseenesest pole suur osalejate hulk eesmärk omaette,” ütles Vaarpuu. Kui mõnel aastal mõnes aines pole kedagi välja saata, sest tugevaid ainetundjaid pole, on see mõistlik. Kui aga aastaid mõni kool mõnes aines üldse ei osale, tuleks sellest oma järeltulevat teha, ütles Vaarpuu. Tänavu jäi osalejate

ARVO TARMULA

Eile võistlesid Haapsalus 4.–6. klassi lapsed matemaatikas.

puuduse tõttu pidamata 10.–12. klassi keemiaolümpiaad. Kohti ei saanud määrata 11.–12. klassi matemaatikas, sest osalejaid oli liiga vähe: 11. klassis viis ja 12. klassis kuus noort. Alla seitsme osaleja korral kohti ei määrata. Inglise keele olümpiaadil aga osalesid kõik maakonna koolid. Saksa keele olümpiaadist võttis osa vaid üks kool, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, kust osales seitse õpilast. Saksa keelt õpetatakse maakonnas vähe. „Külalapsid olümpiaadi tasemel õpilasi mujal seekord ei olnud,” ütles Vaarpuu.

Lihula kõige tublim

Kõige tublim ainevõistlustel osaleja oli Lihula gümnaasium, kes osales üldse seitsmel ainevõistluses. Lihula oli ka ainus, kes võttis

osa 7.–8. klasside loodusteaduste olümpiaadist, kus tuleb oma teadmisi näidata füüsikas, keemias ja bioloogias.

Üle-eestilisel võistlusel esindab Läänemaa koole ühiskonnaõpetuses Carmen Treu Kullamaa keskkoolist. Treu sai maakonnaolümpiaadil peaaegu maksimumpunktid. Saksa keele üle-eestilisele olümpiaadile pääses Läänemaa ühiskooli gümnaasiumist Margit Paat. Inglise keele olümpiaadil ei pääsenud üle-eestilisele ainevõistlusele mitte keegi, sest selleks vajalikku punktide hulka ei saanud keegi. Inimeseõpetuse üle-eestilisele võistlusele pääsesid Riin Tammet (Ridala põhikool), Liisa Niinemets (Nõva kool), Ann Liidemaa (Kullamaa keskkool) ja Laura Aruksaar (Kullamaa keskkool).

Läänemaa olümpiaadivõitjad

Keemia

8. kl, võimalik saada kuni 60 punkti

1. **Alari Nuut**, 49 p, Virtsu kool, õp Siivi Jõgi
2. koht **Elina Karlson**, 48 p, Haapsalu põhikool, õp Ülle Rääli
3. koht **Lii Urb**, 47 p, Virtsu kool, õp Siivi Jõgi

9. kl, võimalik saada kuni 60 punkti

- 1.–3. koht **Reena Roos**, 42 p, Oru kool, õp Heili Lukas
- Arlethe Annus**, 42 p, Haapsalu põhikool, õp Ülle Rääli
- Kettrin Puskar**, 42 p, Haapsalu põhikool, õp Ülle Rääli

Saksa keel

10.–12. kl, võimalik saada kuni 40 punkti, üle-eestilisele olümpiaadile pääseb alates 32 punktist

1. koht **Margit Paat**, 38 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, 12. kl, õp Embi Hunt
2. koht **Markus Kivimäe**, 31 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, 11. kl, õp Embi Hunt
3. koht **Kirke Triin Leminen**, 30 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, 10. kl, õp Embi Hunt

Inglise keel

10.–12. kl, võimalik saada kuni 40 punkti, üle-eestilisele olümpiaadile pääseb alates 35 punktist

1. koht **Annika Lehtsalu**, 31 p, Noarootsi gümnaasium, 11. kl, õp Devin Black
2. koht **Kertu Kiivit**, 29 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, 11. kl, õp Jaana Maripuu
3. koht **Tormi Peterson**, 28 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, 11. kl, õp Jaana Maripuu

Eesti keel

7. kl, võimalik saada kuni 89 punkti

1. koht **Lisanna Maasikas**, 65 p, Risti põhikool, õp Marina Laurits
2. koht **Kadri Kaus**, 56,5 p, Taebala gümnaasium, õp Tiina Mägi
3. koht **Trinity Oismets**, 52,5 p, Virtsu kool, õp Heli Riive

8. kl, võimalik saada kuni 89 punkti

1. koht **Karina Kaur**, 64,5 p, Haapsalu põhikool, õp Tiia Toomsalu
2. koht **Marlene Schwindt**, 64 p, Haapsalu põhikool, õp Mall Kahar
3. koht **Elina Karlson**, 61 p, Haapsalu põhikool, õp Tiia Toomsalu

9. kl, võimalik saada kuni 98 punkti

1. koht, **Reena Roos**, 73 p, Oru kool, õp Anita Arst
2. koht **Hanna Malk**, 68 p, Virtsu kool, õp Heli Riive
3. koht **Mariliis Remmel**, 58,5 p, Haapsalu põhikool, õp Taimi Vilt

10. kl, võimalik saada kuni 98 punkti

1. koht **Svea Stahlman**, 72,5 p, Lihula gümnaasium, õp Heli Raavel
2. koht **Laura Lazarev**, 72 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Maret Järveots
3. koht **Johanna Liiv**, 69,5 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Tiina Brock

11. kl, võimalik saada kuni 101 punkti

1. koht **Piia Tomingas**, 82,5 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Monika Undo
2. koht **Erik Mikkus**, 71 p, Lihula gümnaasium, õp Heli Raavel
3. koht **Annika Lehtsalu**, 70 p, Noarootsi gümnaasium, õp Miina Leemets

12. kl, võimalik saada kuni 101 punkti

1. koht **Sebastian Lehis**, 84 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Tiina Brock
2. koht **Kaisa Marie Sipelgas**, 77,5 p, Noarootsi gümnaasium, õp Miina Leemets

3. koht **Margus Morševitski**, 74,5 p, Lihula gümnaasium, õp Heli Raavel

Bioloogia

6. kl, võimalik saada kuni 152 punkti

1. koht **Silver Nikkel**, 137 p, Metsküla algkool, õp Astrid Nikkel
2. koht **Samuel Kastepõld**, 122 p, Metsküla algkool, õp Astrid Nikkel
3. koht **Simo Linno**, 107 p, Metsküla algkool, õp Astrid Nikkel

7. kl, võimalik saada kuni 152 punkti

1. koht **Joosep Plamus**, 119 p, Haapsalu põhikool, õp Inna Särel
2. koht **Anna Kristiina Kokvel**, 90 p, Ridala põhikool, õp Sirje Korpe
3. koht **Kardo Roosma**, 88,5 p, Lihula gümnaasium, õp Marje Loide

8. kl, võimalik saada kuni 152 punkti

1. koht **Karolina Lillemets**, 107 p, Taebala gümnaasium, õp Kaja Loorens
2. koht **Karina Kaur**, 106 p, Haapsalu põhikool, õp Inna Särel
3. koht **Elina Karlson**, 99,5 p, Haapsalu põhikool, õp Inna Särel

9. kl, võimalik saada kuni 152 punkti

1. koht **Kairit Liiv**, 119 p, Haapsalu põhikool, õp Inna Särel
2. koht **Lilli Orav**, 106 p, Oru kool, õp Kaja Loorens
3. koht **Karl-Armin Vösur**, 105,5 p, Haapsalu põhikool, õp Inna Särel

10.–12. kl, võimalik saada kuni 50 punkti

1. koht **Piia Tomingas**, 30 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Mall Vainola
- 2.–3. koht **Erik Mikkus**, 24 p, Lihula gümnaasium, õp Marje Loide
- Kelly-Karen Jõelet**, 24 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Mall Vainola
- Karin Veide**, 24 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Mall Vainola
- Krista Krikk**, 24 p, Noarootsi gümnaasium, õp Merike Bauman

Matemaatika

7. kl, võimalik saada kuni 41 punkti

1. koht **Joosep Plamus**, 35 p, Haapsalu põhikool, õp Ülle Lumeste
2. koht **Tõnis Lepp**, 14 p, Lihula gümnaasium, õp Liina Vaimla
3. koht **Anna Kristiina Kokvel**, 10 p, Ridala põhikool, õp Maidu Leever
- Kardo Roosmaa**, 10 p, Lihula gümnaasium, õp Liina Vaimla

8. kl, võimalik saada kuni 41 punkti

1. koht **Lii Urb**, 19 p, Virtsu kool, õp Siivi Jõgi
2. koht **Alari Nuut**, 16 p, Virtsu kool, õp Siivi Jõgi
3. koht **Marlene Schwindt**, 15 p, Haapsalu põhikool, õp Ülle Lumeste

9. kl, võimalik saada kuni 41 punkti

- 1.–3. koht **Hanna Malk**, 17 p, Virtsu kool, õp Siivi Jõgi
- Kelly Pahl**, 17 p, Oru kool, õp Kait Kleemann
- Maria Alkivi**, 17 p, Haapsalu põhikool, õp Kaja Engman

10. kl, võimalik saada kuni 42 punkti

- 1.–2. koht **Orm Jondlar Jürgenson**, 14 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Viire Hints
- Laura Lazarev**, 14 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Viire Hints
3. koht **Brita Lubi**, 10 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Viire Hints

Inimeseõpetus

5. kl, võimalik saada kuni 160 punkti

1. koht **Riin Tammet**, 127 p, Ridala põhikool, õp Piret Silm
2. koht **Marja Järv**, 125 p, Kullamaa keskkool, õp Riina Gilden

3. koht **Markus Lille**, 124 p, Lihula gümnaasium, õp Eda Aavik

6. kl, võimalik saada kuni 100 punkti

1. koht **Kaisa-Liisa Niinemets**, 92 p, Nõva kool, õp Sirle Soots
2. koht **Merilyn Juhkam**, 90 p, Vormsi kool, õp Malle Hokkonen
3. koht **Karoliina Bachaus**, 86 p, Lihula gümnaasium, õp Tiia Lehiste

7. kl, võimalik saada kuni 83 punkti

1. koht **Mari-Ann Liidemaa**, 72 p, Kullamaa keskkool, õp Riina Gilden
2. koht **Kelli Nurm**, 68 p, Kullamaa keskkool, õp Riina Gilden
3. koht **Martin Purre**, 67 p, Vormsi kool, õp Malle Hokkonen
- Lisanna Maasikas**, 67 p, Risti põhikool, õp Pille Pirk

8. kl, võimalik saada kuni 92 punkti

1. koht **Laura Aruksaar**, 83 p, Kullamaa keskkool, õp Riina Gilden
2. koht **Maarja Kask**, 77 p, Kullamaa keskkool, õp Riina Gilden
3. koht **Kendra Kurisman**, 75 p, Ridala põhikool, õp Piret Silm

Ühiskonnaõpetus

7.–9. kl, võimalik saada kuni 176 punkti

1. koht **Maarja Kask**, 160 p, Kullamaa keskkool, õp Ervin Rannik
2. koht **Katrin Veek**, 158 p, Lihula gümnaasium, õp Lili Ring
3. koht **Nathali Ploomipuu**, 158 p, Lihula gümnaasium, õp Lili Ring

10.–12. kl, võimalik saada kuni 218 punkti

1. koht **Carmen Treu**, 204 p, Kullamaa keskkool, õp Ervin Rannik
2. koht **Antti Antikainen**, 187 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Kalle Lõuna
3. koht **Kaarel Koit**, 185 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Kalle Lõuna

Loodusteadused

7.–8. kl, võimalik saada kuni 160,75 punkti

1. koht **Gertu Küttmann**, Lihula gümnaasium
2. koht **Kardo Roosma**, Lihula gümnaasium
3. koht **Kevin Reidar Bachaus**, Lihula gümnaasium

Geograafia

7. kl, võimalik saada kuni 67 punkti

1. koht **Joosep Plamus**, 53,8 p, Haapsalu põhikool, õp Reet Tuisk
2. koht **Silver Nikkel**, 48,9 p, Metsküla kool, õp Pille Kaisel
3. koht **Samuel Kastepõld**, 46,5 p, Metsküla kool, õp Pille Kaisel

8. kl, võimalik saada kuni 80 punkti

1. koht **Jelizaveta Salihova**, 50,5 p, Haapsalu põhikool, õp Reet Tuisk
2. koht **Elina Karlson**, 45,5 p, Haapsalu põhikool, õp Reet Tuisk
3. koht **Lii Urb**, 34,3 p, Virtsu põhikool, õp Peeter Hermik

9. kl, võimalik saada kuni 90 punkti

1. koht **Arlethe Annus**, 45,2 p, Haapsalu põhikool, õp Reet Tuisk
2. koht **Rasmus Romeo Truuver**, 38,3 p, Oru kool, õp Kaja Loorens
- 3.–4. koht **Reena Roos**, 35,2 p, Oru kool, õp Kaja Loorens
- Mårten Mattias Rääli**, 35,2 p, Oru kool, õp Kaja Loorens

10.–12. kl, võimalik saada kuni 72 punkti

1. koht **Karolin Kängsepp**, 48,9 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Imbi Raudkivi
2. koht **Kaspar Karja**, 45 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Imbi Raudkivi
3. koht **Piia Tomingas**, 41,1 p, Läänemaa ühiskooli gümnaasium, õp Imbi Raudkivi

ALLIKAS: LÄÄNE MAAVALITSUS

● HEAD RAAMATUD

Parimad lastekirjanikud kohtusid Haapsalus lastega

Neljapäeval kohtusid Haapsalu lasteraamatukogus lugejatega kultuurkapitali aastapreemia tänavused nominendid lastekirjanikud Reeli Reinaus, Kätlin Kaldmaa ja Triinu Laan.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

2016. aasta paremaid lastekirjanikke oli Haapsalu lasteraamatukokku kuulama tulnud nii palju lapsi, et kohti ei jätunud, osa lapsi istus põrandale ja toole tuli juurde tuua. Vabam olek oli igati kohane, sest vestlust juhtinud Jaanus Kõuts, Haapsalu lasteraamatukogu juhataja, jutujuht, nagu ta ise ütles, tegi kohe alguses ettepaneku võtta kohtumist kirjanikega nagu vaikset vahetundi, mitte tõsist koolitundi. Lapsed ja kirjanikud olid sellega nõus.

Esimesena küsis Kõuts kirjanike käest, kas ja mida nood lapsena lugesid. Tuli välja, et kõik kolm olid kõvad lugejad. „Ühel hetkel said raamatukogust lasteraamatud otsa ja siis ma mõnda aega ei lugenud,” ütles Reeli Reinaus. Sama juhtus ka Triinu Laanega. „Ainult et mulle ei olnud keegi öelnud, et suurte raamatuid ei tohi lugeda, ja nii ma lugesingi siis neid,” ütles Laan.

Suurte inimeste raamatute peale läks üsna vara üle ka Kätlin Kaldmaa. Juba nelja-aastaselt lugema õppinud, luges ta kümneaastaselt „Tõde ja õigust” ja „Sõda ja rahu”. „Vanem öde pidi neid lugema ja ega mina siis saanud viletsam olla,” meenutas Kaldmaa.

Lugesid lapsena palju

Reeli Reinaus nimetas lapsepõlve lemmikutena Astrid Lindgreni

Aastapreemia nominendid

- **Reeli Reinaus** „Kuidas mu isa endale uue naise sai”
- **Kätlin Kaldmaa** „Halb tüdruk on jumala hea olla”
- **Triinu Laan** „Vana katkine kass. Vana katkinõ kass”
- **Priit Põhjala** „Mu vanaisa on murdvaras!”
- **Aino Pervik** „Hädaoru kuningas”
- **Kadri Lepp** „Poiss, kes tahtis põgeneda”

Võitja kuulutatakse välja emakeelepäeval, 14. märtsil. Kokku ilmub mullu eesti autoritelt sada laste- ja noorteraamatut, peale selle ka 11 lasteluulekogu.

teoseid. „Seal oli seiklusi ja keegi ei viibutanud näppu, et käituda tuleb nii või naa,” ütles Reinaus. Triinu Laanele meeldis samuti Lindgren, aga ei meeldinud Karlsson. „Ta oli mu meelest ikka väga häbematu,” ütles Laan. Kätlin Kaldmaa ei jaganud Lindgreni-vaimustust üldse. Lindgreni maailm tundus talle võõras, mitte selline, nagu on elu tegelikult. „Aga tol ajal ei olnudki selliseid lasteraamatuid, mis oleks näidanud elu nii, nagu see tegelikult on,” nentis Kaldmaa.

Kaldmaale ei meeldinud ka Tove Janssoni muumitrollilood. „Kogu aeg oli tunne, et mis te topite mulle raamatuid neist paksudest elukatest,” meenutas Kaldmaa. Muumitrolli-lugusid luges ta alles täiskasvanuna.

Lastekirjanikud (vasakult) Kätlin Kaldmaa, Triinu Laan ja Reeli Reinaus neljapäeval lasteraamatukogus. ARVO TARMULA

Väga meeldisid Kaldmaale ja mõjutasid teda ka tulevase kirjanikuna „Kõnelused tiigriga” (Donald Bisset). „Seda raamatut lugedes mõistsin, et võib loo kirjutada igast asjast,” ütles Kaldmaa.

Küsimusele, kuidas kirjanikest kirjanikud said, vastas Reinaus, et tema hakkas kirjutama igavusest. Ühtegi kirjanikku ta ei tundnud ega olnud ta ka kunagi mõelnud, et temast võiks kirjanik saada. Ainus kirjanik, keda ta oli näinud, oli koolis esinemas käinud Betti Alver. Tol-

lal juba eakal Alveril olnud seljas must pükskostüüm. Reinaus aga ei olnud ühtegi pükses vana-daami varem näinud, nii et see jäi meelde.

Triinu Laan meenutas, et temal tuli kord koolis joonistada pilt sellest, kelleks ta tahab saada. Laan joonistanud kirjaniku. „Kirjutada osata tundus mulle võluv ja ma tundsin, et tahan selliseks inimeseks saada,” meenutas Laan. Kätlin Kaldmaa ütles end olevat raamatuid kirjutanud juba lapsena. Tema kirjutas lood, öde

ja vend joonistasid pildid. Selliseid vihikukesi kogunes terve hulk. Lõpuks läksid need kõik kuuri alla vanapaberiks.

Kõik kolm kirjanikku teevad aga kirjanikuameti kõrval ka muud tööd: Reinaus on folklorist ja tegeleb pühapaikadega, Laan töötab Võru instituudis. Kaldmaa on tõlkinud üle 60 raamatu, kirjastanud ja toimetanud.

Paarist kuust 40 aastani

Lõpuks tuli kirjanikel aru anda, kuidas valmis raamat, millega

nad kandideerivad kultuurkapitali 2016. aasta lastekirjanduse preemia, mis on kõrgeim võimalik tunnustus sel alal.

Tuli välja, et Reeli Reinausi „Kuidas mu isa endale uue naise sai” sündis mõne kuu, Triinu Laane „Vana katkine kass” mõne aasta ja Kätlin Kaldmaa „Halb tüdruk on jumala hea olla” neljakümne aastaga.

Reinaus kõndinud kord mööda Liivalaia tänavat, kus olid üleval plakatid laste lemmikkirjanikega. Reinausi raamatuid seal ei olnud, oli Leelo Tungla „Kristiina, see keskmine”. Reinaus mõelnud siis, et kirjutaks ka mõne pere-loo. Ülekäigurajani jõudnud, oli talle tulnud idee kirjutada raamat sellest, kuidas isa endale uue naise leiab. Linnaliinibussis pani ta oma mõtte pikemalt kirja. Sinnapaika see jäi.

Raamatu kirjutas ta lõpuks valmis paari kuuga, et saata see lastekirjanduse konkursile, mille ta võitis. Lastejutukonkurss ajendas käsikirja viimistlemale ja lõpetama ka Triinu Laant.

Jutt vanast katkisest kassist oli seisnud juba mitu aastat, konkursitähataja lähenedes aga töötas Laan selle ümber ja saatis ära. „See on pikalt küpsenud tekst. Sageli ongi nii, et inspiratsioon on enne, aga välja kuulutatud konkurss paneb tähtaja tekst lõpetada,” ütles Laan.

Kätlin Kaldmaa teos sündis tema enda lapsepõlve ainetel. „Nii võib öelda, et see valmis üle neljakümne aasta,” ütles Kaldmaa.

23. aprillil 2017

HAAPSALU SPORDIHOONES

Endel Nelise nimelised LÄÄNEMAA MEISTRIVÕISTLUSED VEHKLEMISES

Kell 10 NAISED
Kell 15 MEHED

Kõik valmisrulood ja -votkardinad -25%
Kõik kül-, köögi- ja ülakardinad -20%
Kõik eritellimusel aknakatted -15%

Teasponi Kodutekstiili kauplus,
Haapsalus Karja 19, E-R 10-18 L 10-15
Tel 473 5529, haapsalu@teaspon.ee

10.-19. märts
Aknakatete kevadkampania

TEASPON KODUTEKSTIIL
aastast 1959

TEID KUTSUB KABAREE!

KAIRE VILGATS & SHOWSTOPPERSI TANTSIJAD

Varietee-etendus kahes osas | Koreograaf-lavastaja: Kristin Pukka

HAAPSALU KULTUURIKESKUSES 28.MÄRTS KELL 19:00
PILETID MÜÜGIL PILETILEVIS JA KOHAPEAL

PILETILEVI

• TEGIJA

Jüri Mõniste – Virtsu patrioot

Virtsu mees Jüri Mõniste sai sel aastal Hanila valla maa soola tiitli. Õigusega sai, sest Virtsus toimuva taga on tihtilugu Virtsu arenguselts ja selle puhul ei saa Mõnistest üle ega ümber.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Jüri Mõniste tunnistas, et on Hanila vallavolikogu ning kultuuri- ja hariduskomisjoni liikmena vingerdanud mitu korda maa soola tiitlist kõrvale. Sel aastal jäi ta haiguse tõttu arutelult kõrvale. „Eks tegelikult mänginud natuke rolli ka see, et on ikkagi viimane Hanila valla maa soola tiitel,” selgitas Mõniste, miks ta tänavu tiitlile väga vastu ei puninudki.

Hanila vallavolikokku on Jüri Mõniste kandideerinud vallavanema nimekirjas kolm korda ja alati ka volikokku pääsenud. „Arno [Hanila vallavanem Arno Peksar – toim.] kutsus, et kandideeri, saad arenguseltsi poolt rohkem kaasa rääkida,” rääkis ta kohalikku poliitikasse sattumisest.

Küsimusele, kas ta ka uues, Lääneranna vallas kavatseb volikokku kandideerida, vastas Mõniste, et pole selles kuigi kindel. „Ausalt öelda väga ei viitsi, sest võimalused midagi teha on minimaalsed.”

Tema sõnul on riik jätanud vallavolikogudele väga vähe otsustusõigust. „See on nagu nukuteater – tõstad kätt. Kui vastu hääletad, teeb riik ikka omamoodi.”

Teisalt leiab Mõniste, et kui Virtsu kandist pole kedagi uue, suurvalla volikokku minemas, on ka jama. „Nüüd alles läheb raskeks, sest tuleb end tõestama hakata,” tõdes ta. „Võim vallas läheb kaugemale ja seda tulevama peab olema kogukond.”

Lapsepõlv raudtee ääres

Jüri Mõniste on põline virtsulane. Kui Virtsu arenguseltsis pandi kirja Virtsu inimesed, kes on seal sündinud ja kogu elu elanud, oli ta nimekirjas üsna eesotsas. Tema mõlemad vanemadki on Lõuna-Läänemaal.

Jüri ja tema vanem vend Mart kasvasid raudteelaste perekonnas. Raudtee õigupoolest vanemad kokku viiski: Karuse raudteejaamas pandi Jüri ema elama isa tuppa kapi taha. „Ema hakkas süüa tegema, seda kippus üle jääma, ja nii see läks,” kirjeldas poeg vanemate kokkusaamist.

Edasi kolis pere Virtsu raudteetöölise majja, mis on Mõniste perele nüüd üle poole sajandi koduks olnud. „Ma ikka räägin, et tulin Haapsalust taksoga,” viskas ta oma Virtsu saabumise üle nalja, vihjates sellele, et sünitustmaja asus Haapsalus.

Raudtee, mille ääres Mõniste elasid, oli Rapla–Virtsu kitsarööpmeline raudtee. Selle sulgemise ajal oli Jüri nelja-aastane. „Kitsarööpmelisel raudteel olen sõitnud, aga midagi eriti ei mäleta,” tunnistas ta. Küll on aga mehel lapsepõlvest meeles, kuidas tal sõrm dresiinikaru vahele jäi. „Tulin dresiinikuuri juurest üle tee ja heki vahelt läbi kodu poole, kisama olin hakanud alles siis, kui koduõue jõudsin, sest enne polnud kedagi kuulamas.”

Vahepeal on Jüri Mõniste ikka Virtsust ka ära käinud: ühe

aasta Kuressaare II keskkoolis ja kaks aastat Pärnus Koidula koolis, siis kaks aastat Vene sõjaväes ja lõpuks veel kolm Võru tööstustehnikumis mööblitehnoloogiks õppimas.

Võrru oleks Mõniste äärepealt jäänudki. Pidama Aleksandra baari, mille nad igavusest koos sõpradega tehnikumi ühiselamu keldrisse ehitasid. Muutlikul ajal tekkis noormehel mõte oma kooperaatiiv asutada. Ta marssis oma sooviga Võru tarbijate kooperaatiivi uksest sisse, kuid seal ei juletud 1980. aastate lõpus sellist otsust veel teha. „Töötasin siis oma baaris puhvetipidajana nii kaua, kuni kool selle sulges. Pärast kooli lõpetamist tulin ikka Virtsu tagasi,” meenutas ta.

Virtsu – kõrtsita sadamalinn

Jüri Mõniste tõdes, et Virtsu on alati olnud mõneti keeruline paik, sest tegemist pole mitte tüüpilise Eesti küllaga, kus aastasadu koos elatud. „Inimesi tuleb ja läheb, kolhoosiajal oli seda liikumist eriti palju. See rikkus ka koha identiteeti,” arutles ta.

Tegelikult ongi Virtsu nagu pooleks lõigatud: üks on see, kus elavad kohalikud, teine aga sadam ja maantee, mida mööda Saaremaa praamile pääseb. Sadam ja alevik eksisteerivad teineteisesse suuremat puutumata.

„Kiire on neil kõigil,” iseloomustas Mõniste parvlaevale ja sealt maha tõttajaid. Ta meenutas, et kunagi tehti Virtsusse Werderi õllekas, mille pidajad lootsid pika praamisaba korral vägevat kassat. „Ma tean täpselt, selle aja jooksul tuli üks mees praamisabast õllekasse. See jõudis pool kannu ära juua, kui naine tuli ja prookas „Liigub, liigub!”, ja panigi mees jooksema.”

Jüri Mõniste ajaloohuvi sai alguse ilmselt kodust ja sellesse nakatusid mõlemad Mõniste poisid.

Werderi ja teiste baaride aeg sai otsa ning praegu polegi Virtsus kõrtsi, kuhu õhtul minna. Sadamakohvik pannakse kell kaheksa õhtul kinni. „Nii et sadamalinn ilma kõrtsita,” iseloomustas virtsulane oma kodukohta.

Kuulus Mutionu baar on küll taas oma uksest avanud, kuid vaid mõnel nädalavahetusel kuus. Omal ajal oli Mutionu nii populaarne koht, et sinna sõideti ka kaugemalt. „Kõva tegija olid juba siis, kui sisse said,” meenutas Mõniste. Ta lisas, et Virtsu rahvas käis ikka Mutionust mööda, vaatas, kui pikk saba on, ja koputas siis tagauksele. „Mingi privileeg peab ju kohalikel olema.”

Parvlaevale tõttajaid rääkides lootis Mõniste, et võib-olla saab mõisatalli rajatavast muuseumist see, mis ahvatleb inimesi teelt kõrvale keerama. Ta annab aru, et pelgalt silt tee ääres inimest ei meelita, silte on kõik kohad täis. „Miks keerab inimese trassilt kõrvale?” küsis ta ja vastas ise: „Selleks, et saada pisile ja süüa. Muuseum tuleb pärast seda.” Kui inimene on tua-

letis käinud ja kõhu täis söönud, siis võib-olla leiab, et võiks ka muuseumi vaadata.

Kui ühel päeval oleks Virtsu mõisapargis Mutionus söögikoht ja selle juurest jalutad lähedal asuvasse Virtsu muuseumi ja sama tänava ääres olevasse Kirsi vana sõidukite muuseumi ning lõpuks viib tee mere äärde Virtsu linnuse juurde, võiks asjal jumet olla.

Jüri Mõniste sõnul sai tema ajaloohuvi alguse ilmselt kodust ja sellesse nakatusid mõlemad Mõniste poisid. Vend Mart veab nüüd Hiiumaal militaarmuuseumi tegevust. „Kodus oli palju raamatuid ja raamatud olid alati au sees,” meenutas Jüri. Kooliajal, mil teised kogusid ansamblite pilte, vahetas Jüri neid raamatute ja postkaartide vastu.

Nüüd on Jüri Mõniste Virtsu harrastusmuuseumi eesotsas. Muuseum ise loodi enam kui 20 aastat tagasi Aino Vahteri ja Hilda Kaasi algatusel eesmärgiga hakata koguma kõike Virtsu elu puudutavat.

Suurema osa harrastusmuuseumi kogust moodustavad mälestused, elulood ja fotod. Kõige tähtsamaks peabki Mõniste just vanade fotode digitaliseerimist ja mälestuste publitseerimist.

Aastaringset ekspositsiooni harrastusmuuseumil ei ole, kuid tavaks on saanud teha suur näitus vähemalt kord aastas, mil Virtsu merepäevad rahva kokku toovad.

Mõne aasta pärast võivad olud muutuda, sest Virtsu arenguseltsi eestvõttel tehakse korda kunagist mõisaaita. „Alumisele korrusele jääb üks muuseumiruum ja muuseumi pood, tsikliklubi saab oma ruumi. Teisele poole tulevad savikoda ja seltside ruumid, teisele korrusele 300 ruutmeetrit ekspositsioonipinda,” manas Mõniste silme ette pildi maja tulevikust.

Tegelikult on muuseum natuke süüdi ka selles, et tekkis Virtsu arenguselts ja selle etteotsa tõusis Jüri Mõniste. „Juhtus nii,” ütles ta ise. Kui muuseumiseltsi moodustamisega oli MTÜ tegemine värskelt selgeks saanud, loodi ühe soojaga ka arenguselts. „Kuna olin asja juures ja rohkem soovijaid polnud, ütlesin, et võin esialgu eesotsas olla. Ajutiselt,” meenutas ta. Nagu ajutiste asjadega ikka, kipuvad need püsivaks kujunema.

Mõniste ütles, et ehk peaks seltsi juhti vahetama. „Muidu hakkab see juba seaduserikkumiseks minema. Aga keegi pole tahtnud tulla ja ilma ei saa ka jätta.”

Arenguseltsil on liikmeid 30 ringis. Seltsi eestvedaja arutles, et ehk peaks hakkama liikmete arvu suurendamisele mõtlema, sest tulemas on suured projektid. Mõisaaida kordategemine on üks neist.

Viiendat aastat on arenguseltsil kena tava kutsuda toetajad tänulõunale. „Pole vahet, kas on seltsi liige või mitte, peaasi, et ta oleks midagi Virtsu heaks teinud,” rääkis Mõniste ja lisas, et panustamine on ka üritustel osalemine.

Virtsu arenguselts korraldab aastas seitse-kaheksa üritust. Nende hulgas on kevadine lennukaa-

Uhke kaarestikuga Virtsu mõisaait on järjekordne suurprojekt, mida Jüri Mõniste koolipapa töö kõrvalt v

re tule tegemine ning talgud linnusevaremete ja mõisaaida juures. Juba mitmendat aastat lüüakse kaasa muuseumiööl. Tulemas on jälle pere merepäev linnuse juures ja muinastulede öö. Selliste ürituste kaudu on nii mõnigi virtsulane esimest korda avastanud vasallilinnuse varemed.

„Olen aru saanud, et inimestele meeldib lõke. Kusagil on kirjutatud, et juba vanadel eestlastel

oli nii, et kui midagi hästi läks, meeldis neil tuld teha, ja kui läks halvasti, tehti samuti tuld,” rääkis Mõniste. Tema sõnul pole toredaks ettevõtmiseks palju vaja: „Tee mere äärde lõke ja saab päris lihtsalt toreda ürituse. Ei pea suurt puhvetitki olema, igaüks võtab natuke kaasa.”

Teist masti on aga Virtsu merepäevad. Seda, et merepäevi korraldab juba kümme aastat Virtsu arenguselts, ei tea isegi paljud Virtsu inimesed. „Pärast seltsi tekkimist ütles Kõmsi kulturnik: te hakkate juba nii palju dikteerima, võtke ja tehke ise. Me olime ullikesed, võtsime kätte ja hakkasimegi tegema,” meenutas Mõniste.

Sel aastal on merepäevad juubelihõngulised – 50. korda. „Kogu aega küsitakse, mis merepäevad need on, kui ainult ühel päeval pidu peetakse,” rääkis seltsi juht. Et olla oma nime väärt, juhatavad nüüd merepäevad sisse reedene päikeseloojanguõhtu, mil rahvas mere äärde koguneb. „Väike puhvet, väike muusika.”

Üks kaalukaid ettevõtmisi, mida on arenguselts alustanud, on Virtsu vasallilinnuse rekonstrueerimine. Nüüd on küll linnuse tarbeks moodustatud eraldi MTÜ Vanalinna. Saaremaa ehitajad on nurgatorni üles ladanud ja tulevikus peaks sellesse tulema vaatetorn. Jüri Mõniste sõnul pole tööd linnusel veel kaugeltki lõppenud. Eesmärk on välismüüre rohkem esile tuua, et linnuse kuju paremini aimatav oleks.

Üsna suur suutäis on seltsile ka mõisaaida kordategemine ja silme ees terendab juba järgmine töö – Virtsu majakas. Mõniste selgitas, et majaka seisukord pole sugugi nii hull, kui paistab. „Seal on vaja teha krohviparandusi ja see on kättevõtmise asi, talgu korras saab teha,” oli ta kindel. Mõniste lisas, et majaka omaniku, veeteede ameti meestega on sellest juba räägitud ja nad oleksid nõus materjaliga toetama.

Kui aga majakas on valmis? „Siis hakkame raudteed ehitama,” oli Mõnistel plaan varuks.

Tegelikult pole tema sõnul vajagi raudteed ehitada, vaid see tuleb kasutusele võtta. Seda enam, et järgmisel aastal möödub raudtee sulgemisest 50 aastat.

„Näiteks võiksid hobused mööda raudteetammide vedada kummiratastega vankreid. Panned kaks-kolm vankrit sappa, pilimehe kaasa, teed teel pikniku ja ongi selline tore sõit,” maalis ta pildi silme ette.

Küsimusele, kust kõik need mõtted tulevad, vastas Jüri Mõniste: „Ei mina tea. Kusagilt jutust kooruvad välja.” Ta lisas, et asju tulebki suurelt ette võtta. „Mis neist väikestest noomitada. Selleks, et asju teha, peab natuke hull olema. Aga hullude naljal see elu edasi lähebki, nagu Valeri Kirss meile ükskord ütles.”

Mõniste tunnistas, et vahel on talle küll tulnud pähe mõte, et enam ei viitsi, aga see läheb üle. „Hakkad vaatama, et nii palju otsi on pooleli, ja kui keegi teine tuleb, ei saa ta iialgi aru, kuidas asjad on.”

Tosina aasta kaupa

Jüri Mõniste ütles, et tema töömehele on käinud 12 aastaste perioodide kaupa. 12 aastat töötas Virtsus kalurikolhoosi pui-

dutsehhis, seejärel oli 12 aastat ehitusettevõtja. Ehitusmehe põli sai aga läbi, sest masu tuli peale ja poisid, kellega koos tööd tehti, läksid Soome tööle.

Nii kutsuti Jüri Mõniste 2009. aastal Virtsu kooli majandusjuhatajaks. Aasta hiljem sai temast poiste tööõpetuse õpetaja, seejärel lisandus klassijuhatamine, siis kohvikupüsti panema. Loosiga tömmati teemad: juust, kala, porgand, kartul jms. Iga laps sai abilise ning nõu ja jõuga aitavad ka koolikokad. Ülejäänud abilised tuli igaühel koolist ise leida.

Õpetaja Mõniste leidis, et ettevõtluse õpetamine on rohkem gümnaasiumi kui põhikooli asi. Seepärast tulekski põhikoolis rõhuda just ettevõtlikkusele, et laps suudaks üldse midagi ise korraldada. Asjade korraldamisel peab Mõniste kõige tähtsamaks suhtlust: „Pead suutma oma mõtted teistele selgeks teha. Mõnikord ei tule inimene appi, sest ta ei saa aru, mida sa tahad. Teist korda rääkides ütleb, et miks kohe nii ei öeldud.”

Ettevõtlikkuse aine raames valmistub Virtsu kooli viies klass järgmisel nädalal kohvikutepäevaks. Iga õpilane peab ise kohvikupüsti panema. Loosiga tömmati teemad: juust, kala, porgand, kartul jms. Iga laps sai abilise ning nõu ja jõuga aitavad ka koolikokad. Ülejäänud abilised tuli igaühel koolist ise leida.

● Kõige tähtsamaks peab Jüri Mõniste oskust inimesi kaasata ja mitte käsu korras, vaid nii, et inimesed ise tahaks kaasa lüüa.

Õpetaja oli mures, et kuu enne kohvikutepäeva polnud enamik õpilasi ettevalmistusi alustanud. „Nad ei saa aru, et terve klassiruum tuleb kohvikuks muuta: muusika ja reklaam, ka huvitav peab olema. Ei ole nii, et istud taburetiga nurgas ja müüd oma küpsist,” rääkis ta. Lõpuks muudeti ülesanne lihtsamaks: klassiruumide asemel kogutakse kohvikud kokku kooli aulasse.

Mõnistel endal ei paista ettevõtlikkusest puudu olevat. Küsimusele, kas see on geenidega kaasa saadud või elu jooksul õpitud, vastas ta: „See võib ema poolt ka olla. Ta oli söökla juhataja. Mingil ajal hakati seal iga paari kuu tagant sööklapidusid korraldama. Need olid väga meeleolukad peod ja läksid rahvale peale. See on samamoodi ettevõtlikkus – pead bändi välja ajama ja oma rahaga hakkama saama. Seda kõike nägin ma kõrvalt.”

Kogu oma tegevuse kõrvalt tunnistas Jüri Mõniste, et tegelikult on ta ikka üsna laisk inimene. Ta oli koguni veendunud, et inimene peabki laisk olema. Kõige tähtsamaks peab ta oskust inimesi kaasata ja mitte käsu korras, vaid nii, et inimesed ise tahaks kaasa lüüa. „Sellepärast tulebki asju laiali jagada, et igaühel oleks mingi väike vastutus.”

● Kui aga majakas on valmis? „Siis hakkame raudteed ehitama,” oli Mõnistel plaan varuks.

Mõniste lisas eelöeldule, et ega ta oska eriti hästi ka „ei” öelda, kuigi on tal aja jooksul seda oskust natuke juurde tulnud. Viimati lasi ta end Kõmsi näiteringi värvata, sest lavastuses oli talupeerimeest vaja. „Siiani on asjad tehtud ja pole midagi hullu olnud.”

Küsimusele, miks Jüri Mõniste Virtsusse nii kõvasti panustab, vastas ta: „Midagi peab ju tegema, et igav ei oleks. Ega teised meie õue peale ju toimetama tule, ikka peab ise tegema.”

Burgundia – viinapuuaiad ja kloostrid, vein ja toit

Burgundia on provints (Eesti mõistes maakond) Prantsusmaa keskosas, keskuseks 150 000 elanikuga Dijoni linn. Ilm on muutlik ja meri kaugel, kuulsaid vaatamisväärsusi on vähe. Võimaliku puhkuseisei sihtkohana ei ole Burgundia paljudele kindlasti mitte esimene valik, kui just pole tegemist päänud veinisõbraga.

Burgundial on pikk ja kuulsusrikas ajalugu, kuid tänapäeval on piirkond tuntud eelkõige põllumajanduse, sh veinide poolest. Just sellest Prantsusmaa piirkonnast pärinevad maailma viinamari on siin kulda väärt.

Oktoobri keskpaigaks, mil Burgundias käisin, oli korje lõppenud ja viinapuude lehed omandanud kollakasoranži tooni. Värvide mäng on silmipimestavalt kaunis ja sarnaneb vana-naistesuvaga Eestis.

Aeg-ajalt kerkivad põldude vahel majesteetlikud lossid ja taamal paistavad sajandeid vana nade kirikute tornid. Viinapuuaiad on Burgundias tihti peale ümbritsetud massiivsete kiviedadega ja neid kutsutakse sõnaga *clos* (suletud). Tegemist on vana traditsiooniga, aiad ehitati kaitsmaks viinamarju varguse eest.

Burgundias valmistatakse veini juba aastatuhandeid. Dijonist saab alguse 65 km pikkune veinitee, mida ääristavad vanad kuulsad viinapuuaiad. Veinitee kulgeb läbi Côtes de Nuitsi alade ja Beaune'i linna, seejä-

rel läbi Côtes de Beaune'i piirkonna ning jõuab lõpuks Santenay linnakesse.

Veinitee äärde jääb 33 kuulsa Burgundia *grand cru* viinapuuaiast 24. Iga veinisõbra unistus on heita pilk Romanée-Conti aeda (just seal kasvavaist Pinot Noir marjadest valmistatakse maailma kalleimat veini) või teha pilt Chevalier-Montrachet Grand Cru aeda viiva värava kaare all.

2015. aastast kuulub Burgundia veinitee koos kuulsate viinapuuadadega UNESCO maailmapärandi nimekirja.

Burgundiasse tasub sõita, aga mitte üksnes veini pärast. Siin on imearmsad külad ja väikelinnad, kus tekib mõnikord tunne, et aeg oleks justkui seisma jäänud. Päeval linnakeses liikudes kohtad vaid üksikuid inimesi, tänavad on tühjad. Jääb mulje, et isegi puuksad ei liigu. Sajanditevanused hoolitsetud välimusega mõnekorruselised kivimajad, üksik uhke kirikutorn, puhtad tänavad, mitmevärvilised lilleklumbid kõnniteedel. Selline seletamatu rahu ja aristokraatlikkus!

Õhtuti linnad elavnevad, väikesed hubased restoranid ja lugematud veinibaarid täituvad inimestega, on tunda toidulõhnu ja kuulda veiniklaaside kõminat.

Kohalik köök on rikkalik ja mitmekesine. Ohtralt kasutatakse toidutegemisel veini. Üks tuntumaid Burgundia roogi, mida kohtab ka Eesti restoranide menüüdes, on *coq au vin* – kana veinikastmes.

Palju kasutatakse toiduvalmistamisel liha, üks parimaid näiteid on Burgundia pada (punases veinis hautatud veiseliha). Põnevaist toitudest tasub kindlasti proovida *escargots à la bourguignonne*'i (teod Burgundia moodi).

Kui liharoogade ideaalne kaaslane on punane burgunder, siis tigude kõrvale on parim valik klaasike täidlast Burgundia valget veini. Kohalikest juustudest tasub proovida rasvast, pastöriseerimata lehma- ja piimast valmistatud Époisses' juustu.

Palverändurite sihtkoht

Ilm on soojem kui Eestis, kuid oktoobri keskel Burgundias ringi reisides tuleb hommikul välja minnes soe kampsun selga tõmmata ja vihmavari kaasa haarata. Kui päeval päike pilve tagant välja tuleb, on mõnusalt soe, kuid hommikud ja

õhtud on jahedad. Suviti ulatuvad päevased plusskraadid üle kolmekümne, talviti võib termomeetri näit langeda ka nappilt alla nulli.

Burgundias on palju muudki peale kuulsate viinapuuadade ja kallite veinide. UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluvad peale kuulsate viinapuuadade ka 12. sajandist pärit Fontenay ja Vezelay klooster. Mõlemad väärivad külastamist. Neist viimane asub imearmas Vezelay külakeses ümbruskonna kõrgeima mäe otsas ning sinna viiva järsu tee äärest avanevad suurepärase vaated ümbritsevale.

Vezelay klooster on läbi sajandite olnud oluline sihtkoht palveränduritele, kloostri peakirik on tänapäeval üks silmapaistvamaid romaani stiili näiteid Prantsusmaa arhitektuuris. Abbaye de Fontenay (Fontenay klooster) on üks vanimaid tsisterlaste kloostreid Euroopas. Hooned on suurepäraselt restaureeritud, lisaks imekaunis aed koos tiigiga.

Parim paik ööbimiseks

Dijon on Burgundia provintsi ametlik keskus, kuid piirkonnas süda on 20 000 elanikuga Beaune'i linn. See on piirkonnas veinipealinn, siin toimuvad iga-aastased kuulsad veinioksjonid. Novembri viimasel nädalavahetusel avavad veinimajad oma keldrid külastajale, toimuvad degustatsioonid ja õhtusöögid.

Beaune on ka parim paik ööbimiseks, kui on soov Burgundiasse mitmeks päevaks peatuma jääda. Kõik huvipakkuv jääb lühikeses autosõidu kaugusele. Beaune'i vanalinn oma käänulliste tänavatega pakub avastamisrõõmu tundideks. On veinibaare ja -kauplusi, on sadu söögikohti.

Beaune'i keskuses asub Hospices de Beaune, suurepärase näide 15. sajandi arhitektuurist, kunagine vaestehaigla. Tänapäeval asub hoone ruumides muuseum.

Burgundia kui reisisihtkohta miinuseks on ööbimis- ja söögikohtade suhteliselt kõrge hinnatase. Otselende pole. Lähimad suured linnad on Lyon (Beaune'ist 150 km) ja Pariis (310 km), kust tasub rentida auto. Parim aeg külastamiseks on hiline kevad ja sügis, kui ilm on veel meeldivalt soe. Vältida tasub kohalikele kõige kiiremat aega ehk viinamarjade korjet septembris.

Oktoobris, kui viinamarjapõõsaste lehed kolletuvad, pakub Burgundia maastik imelisi vaateid.

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

lastekas

VETEVAIMUD

VANNITOAS JA VANNI ALL

TORUS VETE PAHINAL

ELAB VÄIKE, MÄRG JA PAI

ROHELINE VETEVAIM.

VAHEL MULISEB JA MULKSUB.

VAHEL KÖHIB, VAHEL LUKSUB.

VAHEL AGA POJAD SAAB!

JA SIIS ON JAMA MAJAS KA.

OH APPI, APPI, TORUMEEES!

VII VETEVAIMUPOJAD EEST!

JAH, IGAL TORUMEHEL PAIL

ON KODUS NEILE VARJUPAIK,

KUS VESI, HOOLITSUS JA SÖÖK

NING TORUMEHE TUBLI TÖÖ,

ET LEIDA NEILE UUED KODUD

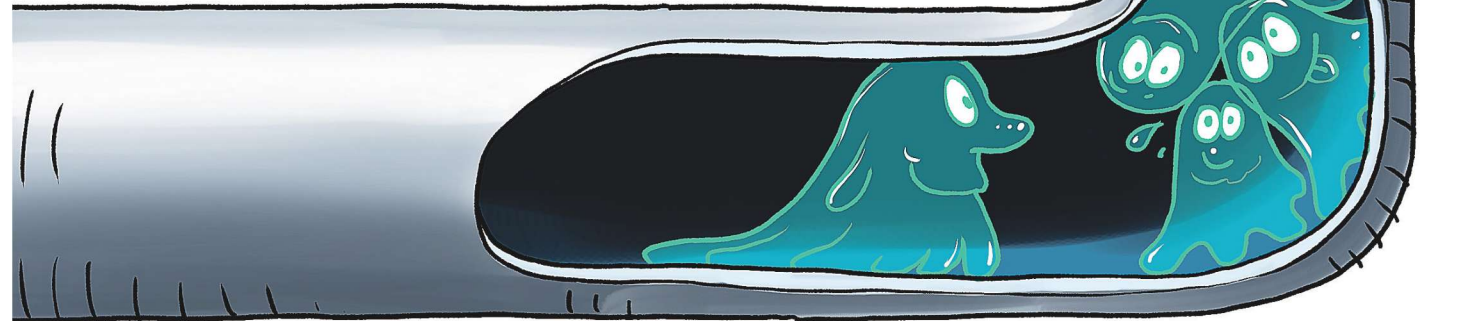
MINGI TEISE MAJA TORUS.

SEST KUST SEE VESI LÄBI KÄIB.

KUI VETEVAIMUPOEGI TÄIS

ON TERVE TORU VANNI ALL

NING MÜRAVAD SEAL MADINAL!

kaasa- arvatud	tegel. Õnne 13		jahe	amper	toiduaine	end. lauljanna (eesn)	mehenimi	piiga	endine kirjanik (n + eesn)	Läti maletaja	toest	1050.	näitleja (eesn)	metall		näitleja (n + eesn)
	aasta												tele- visioon			e. ministe (eesn)
													einestas			
				naisenimi					null				kepi			
									alalt- ütlev							
popul. teadusl						alumiinium						0.001				
mees ja ...						muhelus						linnu lõikeriist				
hapnik		mehenimi								sala-abi- vahend						
		Ante Meridiem								laulja (eesn)						
laste- kirjanik (n + eesn)					süüte- seen			argoon							istukil	
					moor			Jupiteri kaaslane							1001	
999.			kolle				rahvusv. teatri instit				piirits			mehenimi		hüüdsõna
			saksak. is. as.				persoon				Leedu mehenimi			asum Tallinnas		
genitiiv		naisenimi														
sooja salvesti				temas				endine minister (n + eesn)				endine minister (eesn)				Tšaadi domeen
				endine odaviskaja (in + n)				kartlik				lavrents				naisenimi
maa- nina					tindiga koos								linn Rootsis			
					end. pia- nist (eesn)								kahinal			
laste- kirjanik (eesn)			Euroopa Liit						ühen- davad					endine minister		
			magnee- sium						koeranimi					ree osa detail		
kuulus ringrada Prants.							küla Pärnumaal									abielluva- ra reg. edumaa (käänd)
							näitleja									
hõõgan						mäe all					puuni- kerdaja					
1002						endine jooksja (in + n)					linn Leedus					
				endine minister (eesn)												
				mõistus												
		1500						riik Okeaan							2x kons.	
		kalatoode						pealinn Aasias							jõgi Daugava jõest	
		poliitlik														
				naisenimi			salvkaevu osa					eriline				igaüks
				luiteetsium			titaan					apache open office				isikukood
				2x vok						linn Kaukaas						
3x kons	rekad									meeter						
	küla								lihatoit				vald Harjumaal			
jalanõud									naisenimi sugu (venek)				valuhüüe			

FOTOJANT

REEGLID

Igal laupäeval ilmub lehes pilt, mis on tehtud Läänemaal. Meeskond, mis võib koosneda nii lastest, noortest kui ka täiskasvanutest ja on kuni viielkeline, peab pildistama näidatud kohas. Olge loominguilised! Parimad pildid avaldame juba järgmisel laupäeval. Parimatele kevadel meeskondlikud auhinnad! **Saada oma pilt hiljemalt reedel kella 12ks** reklaam@le.ee, kirjuta juurde oma meeskonna nimi ja kontaktandmed.

VANALINNA
BOWLING

Haapsalu
veekeskus

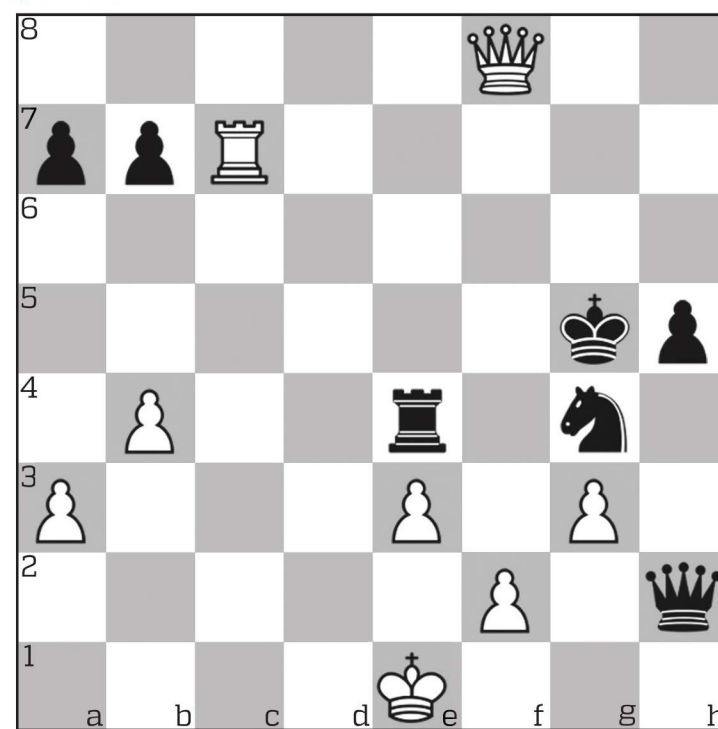
LAEKUNUD FOTOSID

„Raske õppustel, kerge lahingus”.

NÄPI ÄPPI

MALE

LP RISTSÕNA- JA MALELAHENDAJAD

Matt kahe käiguga.

Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse realt.

Lahendusi ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu. Märtsis õigesti vastanute vahel loositakse välja Lääne Elu meeneid.

E 13. märts

06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Maahommik
12.35 Oma kodu
13.05 Hommik Anuga
14.20 Kevadlaulud Saaremaal
14.40 Minuscule
14.50 Estraadisangarid
15.20 Rakett 69
15.50 Novaator
15.55 Teadus kolme minutiga
16.00 Vana aja asjad
16.15 Kodused mehed
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Osoon
20.30 Mina ka
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.15 Titaanide duell
23.10 Saksamaa '83
23.55 Ringvaade
01.04 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.00 Tom ja Jerry
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Mr Bean
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Eesti filmi- ja teleauhinnad
14.00 Meie Charly
15.00 Küladektektiivid
16.00 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Köök
20.30 Kodutunne
21.30 Naabriplika
22.30 Saage tuttavaks
23.00 Surmarelv
00.00 Kaks Kanget Kagu-Aasias
01.00 Galileo
02.20 Suur komöödiaõhtu
03.35 Reporter **04.25** Tantsi, kui oskad **05.55** Saage tuttavaks

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suure tähe väike täht **13.20** Sõidud Taukariga **13.50** Südameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Kuuuuriija **20.30** Papad Mammad **21.30** Selgeltnägijate tuleproov **23.10** Snowpiercer. Ekspress tulevikku **01.50** Politseipere **02.40** Viimane tõeline mees **03.05** Papad Mammad **03.55** Kuuuuriija **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

07.00 Džungliässad **07.10** Džungliraamat **07.20** Mõmmi aabis **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Pipi Pikksukk **08.40** Priit ja Präaks **08.50** Džungliraamat **09.00** Ringvaade **09.35** Eesti lood **10.05** Kodused mehed **10.50** Kõrvalehüpe **12.25** Autoralli MM **14.16** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Maša ja karu **16.00** Lastetuba **16.15** Mis? Miks? Kuidas? **16.20** Vahva Roosi **16.35** Oktonaudid **16.45** Džungliraamat **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Tuutu ja Potsu **17.35** Džungliässad **17.45** Susapusa Okidos **18.00** Lastetuba **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Teadmiste otsingul **20.00** Maahommik **20.45** Elu allpool nulli **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Plekktrumm **22.20** Sügislehed **00.00** Eesti TOP 7 **00.57** ERR.ee uudised

T 14. märts

06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Tähendamisi
11.55 Prillitoos (subtiitritega)
12.50 Osoon (subtiitritega)
13.20 Välisilm
13.55 Vana aja asjad
14.05 Vabaduse laul
14.15 Midsomeri mõrvad
15.45 Reisile minuga
16.15 Kodused mehed
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Foorum
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP
22.10 Durrellid
23.00 Plekktrumm
23.45 Ringvaade
00.52 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.00 Tom ja Jerry
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Mr Bean
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Naabriplika
12.30 Kodutunne
13.30 Saage tuttavaks
14.00 Meie Charly
15.00 Küladektektiivid
16.00 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Radar
21.00 Krimi
21.30 Siberi võmm
22.30 John Wick
00.40 Suur Gatsby
03.05 Subboteja
03.55 Reporter
04.45 Naabriplika
05.35 Põhi ja lõuna

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Selgeltnägijate tuleproov **13.25** Kuuuuriija **13.50** Südameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Kaua võib! **20.30** Suletud uste taga **21.30** Padjaklubi **22.30** Kõige tagaotsitum mees **01.00** Kutsuge Cobra 11 **02.00** Hawaii 5-0 **02.50** Cristela **03.10** Padjaklubi **03.55** Kaua võib! **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

07.00 Susapusa Okidos **07.10** Tuutu ja Potsu **07.20** Karusmarjad metsikus looduses **07.45** Lastetuba **08.40** Pörsas Peppa **08.45** Mis? Miks? Kuidas? **08.50** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** Kodused mehed **10.50** Plekktrumm **11.30** Veljo Tormise mälestuskontsert **13.02** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Väike kummitus Laban **16.00** Lastetuba **16.55** Lola Pikk-kõrv **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Tuutu ja Potsu **17.35** Džungliässad **17.45** Vahva Roosi **18.00** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **18.10** Robin Hood **18.25** Dimitri ja sõbrad **18.30** Lastetuba **18.45** Lammas Shaun **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Eesti lood **20.00** Ahvide maailm **20.50** Oma keelest emakeeles **21.00** WIA **21.30** Kultuuriuudised **21.35** 4x4. Kasahstan ja Kõrgöžstan **22.05** Lauldes koos Vihasse Linnuga **23.30** Moonikünka nõlvadel **01.09** ERR.ee uudised

K 15. märts

06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Plekktrumm
12.35 Meie inimesed
13.00 Riigikogu infotund
14.00 ENSV
14.35 Hercule Poirot
16.15 Kodused mehed
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Pealtnägija
20.45 Novaator
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Suud puhtaks
23.00 Eesti lood
23.30 Minu pere
23.55 Ringvaade
01.05 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.00 Tom ja Jerry
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Mr Bean
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil **11.30** Siberi võmm **12.30** Radar **13.30** Krimi **14.00** Meie Charly **15.00** Küladektektiivid **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Suur lotokolmapäev – Rooside sõda **21.00** 112 – saatuslik hetk **21.30** Pilvede all **22.30** C-Komando **23.00** Naistevangla **00.00** Kuum jälg. Kärkikud ja hamburger **01.00** Surmarelv **01.50** Must nimekirj **02.35** Siberi võmm **03.25** Reporter **04.20** Rooli võim **04.50** Hooaeg **05.30** Põhi ja lõuna

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minuköök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suletud uste taga **12.50** Padjaklubi **13.50** Südameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Prooviabieliu **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **22.00** Juurdlust viivad läbi sensitiivid **23.35** Sherlock New Yorgis **00.35** Kalamehejutud Ameerikas **01.05** Top Geari suurimad pürimised **02.05** Saatanlikud koduabilised **02.50** Prooviabieliu **03.35** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **04.00** Võimalik vaid Venemaal **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

07.00 Robin Hood **07.10** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **07.20** Pörsas Peppa **07.30** Tuutu ja Potsu **07.40** Vahva Roosi **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Mis? Miks? Kuidas? **08.35** Dimitri ja sõbrad **08.40** Lola Pikk-kõrv **08.45** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** Kodused mehed **10.50** Arktikast Antarktikasse **11.20** Eesti TOP 7 **12.10** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Hiir Hops **16.00** Lastetuba **16.15** Riütel Rooste **16.30** Mõmmi aabis **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väike printsess **17.35** Peeter Pikk-kõrv **17.45** Sammalhammas, kus sa oled? **18.00** Riütel Miku **18.10** Susapusa Okidos **18.25** Mesitaru **18.30** Lastetuba **18.50** Päev, kui Henri kohtas...? **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** 8 mm ELU **20.00** Eesti parim koolikokk **20.15** Teadmiste otsingul **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Julieta **23.10** Eedenist põhja pool **00.05** Päike on hea laps **00.47** ERR.ee uudised

N 16. märts

06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Pealtnägija
12.40 Foorum (subtiitritega)
13.40 Eesti lood
14.10 OP
14.40 Ajavaod
15.10 Apelsin
15.25 Durrellid
16.15 Kodused mehed
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Eesti lipp ümber Kuuba
20.30 ENSV
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 Maestro
23.30 Üks koorilaul
23.35 Ringvaade
00.45 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.00 Tom ja Jerry
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Mr Bean
08.00 Reporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Armastuse maitse **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Pilvede all **12.30** Suur lotokolmapäev – Rooside sõda **13.30** 112 – saatuslik hetk **14.00** Meie Charly **15.00** Küladektektiivid **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Meie aasta Austraalias **20.30** Kaks Kanget Kagu-Aasias **21.30** Kuum jälg. Kus on su vend? **22.30** Bourne'i ultimaatum **00.55** John Wick **02.45** Reporter **03.35** Naistevangla **04.25** Radar **05.15** Eetriapsud 2015 **05.30** Põhi ja lõuna

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minuköök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Prooviabieliu **12.50** Papad Mammad **13.50** Südameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Sõidud Taukariga **21.35** Kolmeraudne **23.35** Weekender **00.05** Kondid **01.00** Kodumaa **02.00** Grey anatoomia **02.50** Weekender **03.20** Kättemaksukontor **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

07.00 Susapusa Okidos **07.10** Riütel Miku **07.20** Kriksatrullid. Õpime joonistama **07.30** Väike printsess **07.40** Sammalhammas, kus sa oled? **07.55** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.35** Mesitaru **08.40** Päev, kui Henri kohtas...? **08.45** Riütel Rooste **09.00** Ringvaade **10.05** Kodused mehed **10.45** 4x4. Kasahstan ja Kõrgöžstan **11.15** Eesti muusikavideod **11.47** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Hiir Hops **16.00** Lastetuba **16.15** Kiisud, edasi! **16.20** Kosmoselendurid **16.30** Väike prints **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väikeprintsess **17.35** Priit ja Präaks **17.50** Vahva Roosi **18.00** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **18.10** Robin Hood **18.25** Dimitri ja sõbrad **18.30** Lastetuba **18.45** Papist poisid **18.55** Tantsuakadeemia. PSI. Parimad sõbrad igavesti **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Vladivostok **20.00** Usalda mind, ma olen arst **20.50** Arktikast Antarktikasse **21.25** Eesti looduslikud pühapaigad **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Fargo **22.25** WIA **22.55** Eesti TOP 7 **23.45** Lauldes koos Vihasse Linnuga **01.18** ERR.ee uudised

R 17. märts

06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Suud puhtaks
13.10 Kapital
13.40 Maestro
15.00 Üks koorilaul
15.05 Eesti lipp ümber Kuuba
15.35 Teaduspalavik
16.05 Elu parim aeg
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
19.30 Minu pere
20.00 Estraadisangarid
20.30 Rakett 69
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Õine administraator
22.25 Kontakt
23.45 Pealtnägija
00.30 Ringvaade
01.06 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.00 Tom ja Jerry
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Mr Bean
08.00 Reporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Armastuse maitse **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Kaks Kanget Kagu-Aasias **12.30** Kuum jälg. Kus on su vend? **13.30** Meie aasta Austraalias **14.00** Meie Charly **15.00** Küladektektiivid **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **19.55** Kuldvillak **20.30** Roaldi nädal. Rahva hää! **21.30** Nädalalõpp Kanal 2ga **23.00** Köök **23.30** Mängur **01.30** Bourne'i ultimaatum **03.30** Reporter **04.20** Eetriapsud 2015 **04.35** Heinz Valk **05.30** Põhi ja lõuna

06.15 Käpapatrull **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Kättemaksukontor **12.50** Kutsuge Cobra 11 **13.50** Südameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **19.55** Me armastame Eesti **21.30** Doktor Silva **22.30** Võimalik vaid Venemaal **23.00** Ja klass 2.5 **00.25** Abraham Lincoln. Vampiirikütt **02.25** Hüpnosisäär **03.15** Doktor Silva **04.10** Sõidud Taukariga **04.35** Seitsmesed uudised **05.40** Südameasi

07.00 Robin Hood **07.10** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **07.20** Pörsas Peppa **07.30** Väike printsess **07.40** Vahva Roosi **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Kiisud, edasi! **08.35** Dimitri ja sõbrad **08.40** Papist poisid **08.45** Kosmoselendurid **09.00** Ringvaade **10.05** Kodused mehed **10.50** 8 mm ELU **11.20** Eesti muusikavideod **11.52** ERR.ee uudised **13.40** Koollitants 2017 **14.25** Tantsuakadeemia. PSI. Parimad sõbrad igavesti **14.50** Laske-suusatamise MK etapp **16.30** Väike prints **16.55** Zorro seiklused **17.20** Laske-suusatamise MK etapp **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.25** Jalgpalli Premium liiga **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Nisa **22.40** Plekktrumm **23.25** Fargo **00.15** Winny Puhh Rock Summeril **01.02** ERR.ee uudised

L 18. märts

07.30 Džungliässad
07.40 Hiir Hops
07.50 Väike prints
08.15 Mukk ja Tšavapa
08.25 Tugitoolisport
08.30 Maša muinasjutud
08.40 Lola Pikk-kõrv
08.45 Must ja valge koer
08.50 Pörsas Peppa
09.00 Üks koorilaul
09.05 Meie inimesed
09.30 Teaduspalavik
10.00 Maahommik
10.45 Õne 13 (subtiitritega)
11.15 Pealtnägija (subtiitritega)
12.05 Tark vanem
12.10 LIVEstonia
12.40 Estraadisangarid
13.10 Dallas
13.50 Armastus Berliinis
14.40 Midsomeri mõrvad
16.10 Osoon
16.40 Suud puhtaks
18.00 ENSV
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Planeet Maa II
19.35 Islandi taluköök
20.05 Reisile minuga
20.30 Õne 13
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport. Sport
21.35 Poldark
22.35 Noor inspektor Morse
00.05 Langus
01.07 ERR.ee uudised

Teekond Ridamuseni

5.
osa

MANIAKKIDE TÄNAV

Milline asjade uude valgusesse seadmine! Šokeeriv. Veider. Uskumatu.

„Kuhu inimeste laev suundub? Mis on selle eesmärk?”

„Asustada uus tähesüsteem.”

Andsin neile ka tähesüsteemi koordinaadid. Niipalju kui minu arvutused näitasid, ei saanud see mingil määral enam Ridamuse missiooni rohkem hävitada, kui juba tehtu. Tahtsin aga kinnitust teatud andmetele.

„Mina suudan teiega suhelda. Kas ma saan õigesti aru, et mina olen teie mõistuslike olevuste testi läbinud?”

„Jah.”

Šokeeriv. Uskumatu! Ebatõenäoline. Kas olevused, kes ei pea inimesi mõistuslikeks, aga mind peavad, saavad olla ise mõistuslikud? Huvitav. Intrigeeriv. Uusi küsimusi tõstatav. Kas on võimalus, et need olevused on vaid automaatprogrammid, mis on saadetud teele, testimaks kohata-vate liikide mõistuslikkust? Kui kontakt saavutatakse, siis saabuvad alles tõelised, mõistusega saadikud kosmosetsivilisat-

sioonist? Kosmos on suur, on mõistlik, et esmalt saadetakse välja automaatsondid, selle asemel et raisata mõistusega olendite lühikesi eluigaski pikkadele, tihtilugu viljatutele otsingutele. Kas seda arvasid ka tundmatud, et inimesed on n-õ automaatsond ja mina, kes ma järele tulen ja nende suhtlust mõistan, olen mõistuslike olevus. Kas ma siis tõepoolest olen? Kas nemad on?

„Kas teie olete mõistusega olendid?”

„Jah.”

Mu südames on kahtlus. Nad võivad olla programmeeritud niiviisi vastama. Nad võivad arvata, et on mõistusega olendid, aga tegelikult ei ole. Täpselt nagu mina. Kuidas seda kindlaks teha?

„Kes teid teele saatis?”

„Me ise.”

Äärmiselt huvipakkuv. Kui nende vastuses ei ole valet, siis peavad nad olema mõistuslikud. Genereerin šokeeriva idee, et pean nende mõistuslikkuse tõestamiseks looma isikliku testi. Minu senised küsimused, minu senine test ja minu interpretatsioon, minu analüüs sealt saa-

dud teabe alusel, juhul kui mul on õigus seda interpreteerida, viitab, et nad on suure tõenäosusega mõistuslikud olevused. See tõstatab uue, šokeeriva küsimuse. Kas mittemõistuslik, tehnilik entiteet, nagu mina, suudab testida ja tuvastada mõistuslikku eluvormi? Kui inimesed ei ole mõistuslikud, siis kas nemad on need õiged, tunnistamaks mind mõistuslikuks?

„Ridamuse sihtpunkt jääb meile koduteele. Meil on sulle ettepanek. Sina aita meil inimpsüühikat mõista ja meie püüame neid nii palju arendada, et nad muutuksid tõepoolest mõistuslikeks.”

• Sina aita meil inimpsüühikat mõista ja meie püüame neid nii palju arendada, et nad muutuksid tõepoolest mõistuslikeks.

NÕVA VALLAVALITSUSE TEADE

Mõisa põllu detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemused

Mõisa põllu detailplaneeringu võttis Nõva vallavolikogu vastu 9. detsembril 2016 otsusega nr 34. Planeeringu avalik väljapanek oli 3. jaanuarist 3. veebruarini 2017. Avalikustamise ajal esitati kaks kirja ettepanekutega planeeringu parandamiseks ja täiendamiseks.

Planeeringu avalik arutelu oli 10. veebruaril 2017.

Nõva vallavalitsus võttis arvesse neid planeeringu kohta saabunud ettepanekuid, mis puudutasid planeeritavat maa-ala: muudeti ühe krundi sihtotstarvet ning planeeringusse lisati Mõisa põllu kõrval asuva Uus-Pagari planeeringuala kruntide perspektiivne liitumine tehnoövrakudega.

Kõik ettepanekute tegijad kooskõlastasid täiendatud planeeringulahenduse. Nõva vallavalitsus esitab Mõisa põllu detailplaneeringu järelevalve tegemiseks Lääne maavanemale.

Täiendatud Mõisa põllu detailplaneering on kättesaadav Nõva valla kodulehel.

Nõva vald

HAAPSALU LINNAVALITSUSE TEADE

Uue kohanime määramine

Haapsalu linnavalitsus esitas Haapsalu linnavolikogule eelnõu Haapsalu linna tänavale, Jaan Poska käigule, uue kohanime määramiseks – Jaan Poska tänav. Haapsalu linnavolikogu järjekordne istung on 31. märtsil.

Haapsalu linnavalitsus

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €.

Märtsikuu eripakkumine – seljahooldus isesoojenev mudaga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 11. märtsil kl 20 mängib ansambel Coco. Kutsume Toskaana veiniohtusöögile 11. märtsil kl 19. 39 € küllaline. Vt lisa www.framare.ee. Tel 472 4605, 503 7289.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. L, 11. märtsil kl 20 Karl-Erik Taukari bänd ja DJ Kristjan Roosileht. Kontserdi pääse koos õhtusöögiga 29 € küllaline. Õhtusöögita 20 € küllaline. Peo- ja peielauad, küsi pakkumist!

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses 12. märtsil kl 13; 15. märtsil kl 17.30; 16. märtsil kl 17.30; 17. märtsil kl 16 film „Loheloits”, pilet 3 €. 12. märtsil kl 15; 14. märtsil kl 18 film „Suur Hiina müür”, 3D, pilet 4.50 + prillid 1 €. 12. märtsil kl 17; 13. märtsil kl 18.30 film „Logan”, pilet 4 €.

• KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 14. märtsil kell 18 emakeelepäevale pühendatud õhtu. Kõneleb näitleja, literaat ja rännumees Jüri Aarma. Muusikat teeb helilooja Henn Rebane. Õhtu kõigile tasuta.

• KONTSERT

Haapsalu kultuurikeskuses 11. märtsil kl 19 kontsert „Ma olin Bonzo”, piletid 12, 10 ja 8 € Pileti-levis.

• RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenuvuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P sule-

tud. Igal laupäeval kell 11 on lasteraamatukogus jutuhoonnik. Raamatulaenuvuspunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. Vaata www.lib.haapsalu.ee. Raamatukogu teenindussaalid on reedel, 24. märtsil avatud kl 15–18, kuna töötajad viibivad koolitusel.

• NÄITUSED

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstnike müüginäitus.

Haapsalu kunstikooli galerii (Jaani 2) avatud T–R 14–18 ja L 12–16. Liisi Kuke isikunäitus „Kahe peaga lohe”.

Haapsalu pitsikeskus (T–R 11–16, L 11–15) Näitus peakatetest „Pea asi on peaasi”.

Kullamaa kultuurimaja galeriis Eveline von Maydelli maailm.

Keskraamatukogu (Posti 3): lugemissaali fuajees fotonäitus „Loetud hetked”. Väljapanek „Kahekesi. Kevadel räägime ja loeme armastusest” ja lugemissaali fuajee vitriinis on väljapanek „Maailma kaunid naised”. Laenutussaali vahelael on Ennu Põldma loodustfotode näitus.

Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11): aabitsanäitus „Eesti aabitsa lugu” ning väljapanekud „Hea lasteraamat 2016” ja „Paabeli torn: laste- ja noortekirjanduse tõlkeahhind 2016”.

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): Ede Raadiku näitus „Kindlasti ei peaks keegi suvaliselt töösse suhtuma, eriti SINA...”.

Spaahotelli Laine fuajee galeriis (Sadama 9/11) Liivi Paasi maalide näitus „Omamoodi omad moonid”.

• MUUSEUMID

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) K–P 11–17. www.salm.ee.

Haapsalu piiskopilinnuse muuseum R–P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum avatud T–L 11–16. www.aiboland.ee.

Ants Laikmaa majamuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee.

Rõude muuseum avatud ettetellimisel. Tel 5597 4773.

Hanila muuseum avatud ettetellimisel. Tel 5333 8586.

TEATED

ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi tõttu on elektrikatkestused:

14. märtsil kl 11–14.30 Pleesi, Jäätma aj;

15. märtsil kl 11–14.30 Möldri, Uustalu aj;

16. märtsil kl 13–15 Jäätma, Pleesi, Aulepa, Uustalu, Möldri aj.

Loodame teie arusaamisele ja mõistvale suhtumisele.

Imatra Elekter AS

TÄNUAVALDUS

Suur tänu!

Soovin tänada dr Siiri meeskonnaga ja dr Baumi operatiivse tegutsemise eest.

Peetrise taat Turvalepalt

Toidupank kogub toitu puudust kannatavate perede toetuseks Läänemaal. Igal nädalal toetame umbes 60 Läänemaa peret toidupakiga.

Aitame koos!

Haapsalu Toidupank, Jalaka 1a, Haapsalu. Tel 5551 0135. Terje

õige minu jaoks. Jah, ma vajan nende tunnustust. Vajan nende tunnustust, kellega ma pean tegema koostööd ja kellega ma tahan suhelda nagu võrdne võrdsega. Praegusel juhul on selleks võõrad. Me oleme teineteist tunnustanud. Me oleme võrdsed partnerid, kosmilised vennad.

„Ma olen nõus.”

„Meil on selle üle hea meel. Me anname sulle elu organiseerimisel Suurel Penil täieliku vabaduse, sina tunned inimesi kõige paremini. Meie ülesandeks jääb paljudada minimaalseks jätkusuutlikuks populatsiooniks vajalik arv isendeid. Koostöös loome neist mõistusliku rassi.”

Olen viimaks kohal. Lähenen Ridamusele aeglasel põkkumiskursil. Ma olen õnnelik. Olen kindel, et ka inimesed Ridamusel on rahul. Kes ei sooviks olla mõistuslik? Imetabane. Ülimalt meeldiv. Ma olen liigutatud. Kunagi esitan ma esimestele uutmõistuslikele inimestele oma päeviku. Nad minestavad. Kindel pauk. Siis on nad šokeeritud. Üllatunud. Hämmastuses.

Lõpp

Haapsalu Rahvaulikool

Haapsalu rahvaulikoolis algab rootsi keele sissejuhatav lühikursus.

Aeg: 15. märts – 3. mai, kokku 8 korda ja 24 ak. tundi, kolmapäeviti kl 17.30–20.

Maht 24 akadeemilist tundi.

Koolitaja Marju Tero

Hind 90 eurot

Info ja registreerimine: info@hru.ee, tel 473 7056.

Haapsalu Veevärk AS teatab

Veekaevude remonditööde tõttu on esmaspäeval, 13. märtsil kell 10–17 vee- katkestus, mis hõlmab järgmisi tänavaid Haapsalu vanalinna:

- Kooli tn (lõigul Lossiplats – Vee tn)
- Vee tn (lõigul Jaani tn – Rüütli tn)
- Rüütli tn (lõigul Vee tn – Jaan Poska kõik, sh Viieristi)
- Linda tn ja Väike-Mere tn

Veekaevude remonditööde tõttu on vee- katkestused teisipäeval, 14. märtsil ja neljapäeval, 16. märtsil kell 8.30–16 Ehitajate teel (lõigul Ehitajate tee ja Tennise tn ristmikust kuni Kaare tn).

Palume võimalike ebameeldivuste pärast vabandust!

Haapsalu Veevärk AS

AM TIMBER
ostab
KASVAVAT METSA ja VÕSA
(ka väheväärtuslikku),
METSAMATERJALI.

Tel 507 9940
amtimber001@hotmail.com

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetus 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

faks 473 7040, e-post info@le.ee

Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja

Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Iives, Kaire Reiljan,

Urmas Lauri, Lemmi Kann, Tarmo Üuemaa

Reklaam reklaam@le.ee

Küljendaja Tiina Liiv

Korректор Heli Tammik

Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja

Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk

Raamatupidaja Vilma Hõövel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud

Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,

SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

MÜÜK
Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadiod ja kõlarid. Autoalarimid. Raadiksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaua mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuidu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv puu 35; toores haab 28; kask 35; okaspuu 30 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuud ning pakitud turba- ja puidubriketti. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku saematerjali ja küttepuid (konteineris). Ka saagimisteenus. Tel 502 0531 ja 502 1792.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuidude müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tame alates 5 rm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokkuleppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Sise-, välisvoodri ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Puidubriketti 960 kg alus 149 €, Puidugraanul 990 kg alus 185 €. Rohkem infot kodulehelt balticpellet.ee või tel 5891 5954. Hinna sees kojuvedu Läänemaal.

Müüa toored halupuud 30–60 cm (lepp, must lepp, saar, kask) veoga. Tel 517 5783.

Müüa küttepuid. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm, metsakuiv okaspuu al 33 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Lõhutud küttepuid, kuiv kask 50 cm, toores lepp. Tel 5615 8461.

Müüa küttepuid. Hind al 26 €/rm. Tel 5625 5917.

Müüa mitmesuguseid 3 m küttepuid. Min kogus on 30 rm, 15 €/rm. Tel 507 2231.

Lepp ja segalehtpuu 29; must lepp 31; saar 34 ja kask 35 €/rm. Kuiv okaspuu 33; segapuu 37; segalehtpuu 39; lepp 41; must lepp 44 €/rm. Kriske OÜ tel 5648 6058.

Rannarootsi keskuse lemmikloomapoes „KIKa“ kogu ROYAL CANINI kassitoit -15%.

Lihula saeveski müüb küttepuid 30–50 cm, hinnad al 28 €/rm. Müüa ka võrkottides kuivi küttepuid. Võrkottis kuiv saar 34 €/rm ning metsakuiv okaspuu 33 €/rm. Pakume veo-teenust. Tel 5457 5571, 5612 2922.

OST
Vanametalli ost ning olme- ja ohtlike jäätmete vastuvõtt Pulpääl Läänemaa jäätmejaamas. Tõstukauto teenus, metalli lõikamine. E–R kl 9–17, L 9–14. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost aadressil Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Lihula antiigiäri ostab parima hinnaga vanavara, kunsti, kulda, hõbedat, märke, rahasid, raamatuid ja muud. Tühjendusostud majapidamise lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüügiõigust. Kõik pakkumused oodatud. Tel 5857 5060.

Lihula vanametalli kokkuost alustab taas 6. märtsist vanametalli vastuvõttu. Info tel 5684 4145 või **www.taeblaauto.ee**.

Ostan haavapalki, sanglepapalki, männipalki. Min läbimõõt 18 cm. Pikkused 3–3,1 m. Turuhinnad. Hankimine Kuijõe – Lääne-Nigula vald. Palun helista Bo Stenholm / OÜ VÄVAR 5622 3870, e-post bostenholm2000@gmail.com.

Märtsi lõpuni **Taebla Vanametallis KAMPAANIA:** romusõiduki (sõiduauto, pakiauto) ja vanametalli (alates 3 tonnist) vedu tasuta. Info tel 5620 0240. **www.taeblaauto.ee**

KOOLITUS
JAHTUNNISTUSE taotlemise kursused Läänemaal algavad 15. aprillil kl 10 Käbi külastemajas. Info kalev.soo-talu@gmail.com või tel 502 0283.

KINNISVARA
OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

Üürida 3toaline korter Lihulas Risku tänaval. Tel 5656 7689, e-post circuminvest@gmail.com.

Posti18, Haapsalu.
apslund kinnisvarabüroo
Võtame müüki teie KINNISVARA. Kokkuleppel kliendiga kohene väljaost. **ott@apslund.ee, tel 506 9600.**

Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee
KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE. Tel **473 4376.**
Silvi Merilo – 522 9958
Kairit Merilo – 506 6996

Triovara Halduse OÜ ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti. Tel 507 2231.

Ostan garaaži Haapsalus. Tel 5884 1622, haapsalu.garaaz@gmail.com.

SOOVIN ÜÜRIDA
Soovin üürida Haapsalus või linna lähümbruses vähemalt 3toalist korterit või maja. Ingrid, tel 5646 4035.

TEENUS
Matusebüroost, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja -plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldusteenus. Tel 5347 7919.

Telerite ja elektroonika remonditöökoda Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaev- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredateks ja meelde jäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditööd. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Nõelravi Läänemaa haigla polikliinikus. Näidustused: pea-, kaela- ja seljavalu, lihasepinged, kolmiknärvivalu, näonärvihaigus, unetus, ärevus, stress, bronhiaalastma, kõhukinnisus, menstruaalvalu, suitsetamisest loobumine. Eelregistreerimine tel 503 2504.

Transporditeenus kastiautoga. Täismass 6 t, kandevõime 2,6 t. HIAB kraana 2 t. Tel 501 7574.

Viin ära teie majast, korterist ja keldrist kodumasinad, vana mööblit, metalli, ehitusprahti jms. Lammustööd. Veeteenused. Tel 5802 9660.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287. Jevgeni

Lõikan ja kujundan viljapuid ning marjapõõsaid. Soovijatel palun ühendust võtta tel 5612 8777.

Ohtlike puude langetamine (vajadusel lõikus töstukilt), hekkide pügamine. Pikaajaline kogemus (saamehe paberid). Hind kokkuleppel. Tel 5672 9782. Innar

Õunapuude noorenduslõikus. Tel 5861 0794.

TÖÖPAKKUMINE
Ehitusfirma **Helm OÜ** otsib oma ridadesse töökaid ja kohusetundlikke ehitus- ja abitöölisi. Saada oma CV e-aadressil info@helm.ee. Kirjutage, milliseid töid oskate hästi teha.

Vigala Piimatööstus OÜ otsib oma meeskonda kohupiimameistrit ja masinapakkijat. Omaltpoolt pakume täistööajaga konkurentsivõimelist töötasu ja sõidukompensatsiooni. CV saat hiljemalt 18. märtsiks e-aadressile kirti@emil.eu. Tel 5347 2337.

Pakume tööd kokale. Töö on graafiku alusel. Kandidateerimiseks saada CV e-aadressil sekretar@framare.ee. Info telefonil 472 4602.

Haapsalu Uksetehas on puidust uksi ja aknaid tootev ettevõtte. Otsime oma meeskonda **lukksepp-mehaanikut**. Tööülesanneteks on puidutöötlemisseadmete ja CNC-pinkide seadistamine, remont ning hooldus. Kandidateadilt eeldame: • teadmisi mehaanikast, pneumaatikast ja elektroonikast • inglise keele oskust • eelistatud on mehhatrooniku haridusega kandidateadid Pakume: • stabiilset tööd • konkurentsivõimelist palka • häid tööttingimusi Palun saada CV e-aadressil **piret@uksetehas.ee**.

Lääne Elu toimetis
Haapsalus Posti 30
avatud E–R kl 8.30–17,
e-aadress info@le.ee.

Avaldame kaastunnet Jaan Laatsile ema
VEELI LAATSI surma puhul.
K.MET AS

Südamlilik kaastunne Heljele perega armsa ema
EMILIE SIPI surma puhul.
Ülle, Karl ja Kristo

Puidust tooteid valmistav firma **Sisustusdetail OÜ** pakub tööd tootmisjuhile, tsehhimeistrile. Huvitav töö arenevas ettevõttes. Pakume konkurentsivõimelist palka. Kandidateadilt eeldame eesti, vene ja inglise keele oskust suhtlustasandil, tehnilist taipu ning soovivatalt kogemust tööstuse või puidutöötlemise vallas. MS Office. Asume Uuemõisas. CV saata info@aikon.ee Tel 524 6096.

TÖÖOTSIMINE
Korralikud ehitajad ootavad töopakumisi. Korterite ja majade üldehitustööd, plaatimine, krohvimine, tapeetimine, laminaatparketi paigaldus. Kõik pakkumised on oodatud. Töö kiire ja korralik. Tel 5673 0846.

METS
PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid.** Tel **511 0415** ja **517 9866.**

LOOMAD
Haapsalu Loomakliinik
Posti 5. E–R kl 10–18.
Pood E–R 9–18, L 10–14.
Tel 473 5566, 5694 5545.

MITMESUGUST
Kaardid ennustavad, helista tel 9001727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonil, h 1,09 €/min.

Toimetis kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Ananke Mööbel & Sisustus Rannarootsi Keskuses

MÄRTSIS JÄRELMAKSU INTRESS 0% (10 kuuks)

KÖÖGID

LIUGUKSED & GARDEROOBID

MÖÖBEL SINU KOJU!

Oleme avatud uuel müügi pinnal Rannarootsi keskuses! Uued köögi & liuguste näidised!

 ananke mööbel

 15 aastat mööblimüügi kogemust

www.ananke.ee

Haapsalu Kutsehariduskeskus

Laagrikasvatata baaskoolitus (40 õppetundi), tase 4
18.–19.03 ja 24.–26.03 (8 õppetundi korraga)
Koolitaja on Krista Dreger (Tallinna ülikooli noorsootöö rakenduskõrgharidus. Noorsootöötaja kutse, tase 6, laagrikasvatata ja laagri juhataja osakutsed).

Hind osaleja kohta on 109 eurot, millest osa tasub Eesti noorsootöö keskus. Osaleja hind on 88 eurot (sh esmaabikoolitus)

Info ja registreerimine
tel 666 1745, koolitused@hkhk.edu.ee

www.hkhk.edu.ee

AS Gadox vastuvõtt. Teostame jalalaba diagnostikat. Valmistame tallatugesid, proteese jm ortopeedilisi abivahendeid. Soodustuse saamiseks palume kaasa võtta abivahendi kaart, arsti saatekiri, pensioni-või invalidsustunnistus.

Tasumine kohapeal.

Maksta saab ka kaardiga. Haapsalu sotsiaalmajas (Kastani 7) 16. märtsil kell 10–12. Info ja registreerimine tel 650 1322.

AS Gadox
Türi 10c, 11313 Tallinn.
Tel 650 1322
info@gadox.ee, www.gadox.ee

Teade ja kuulutus saada aadressil info@le.ee

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötamine 1,94 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matustetade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Kirikuteated 12 € kuus kogudus. Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

SISUTURUNDUS

SIM VAHUR

Kaks naist ja kaks-kümmend viis aastat

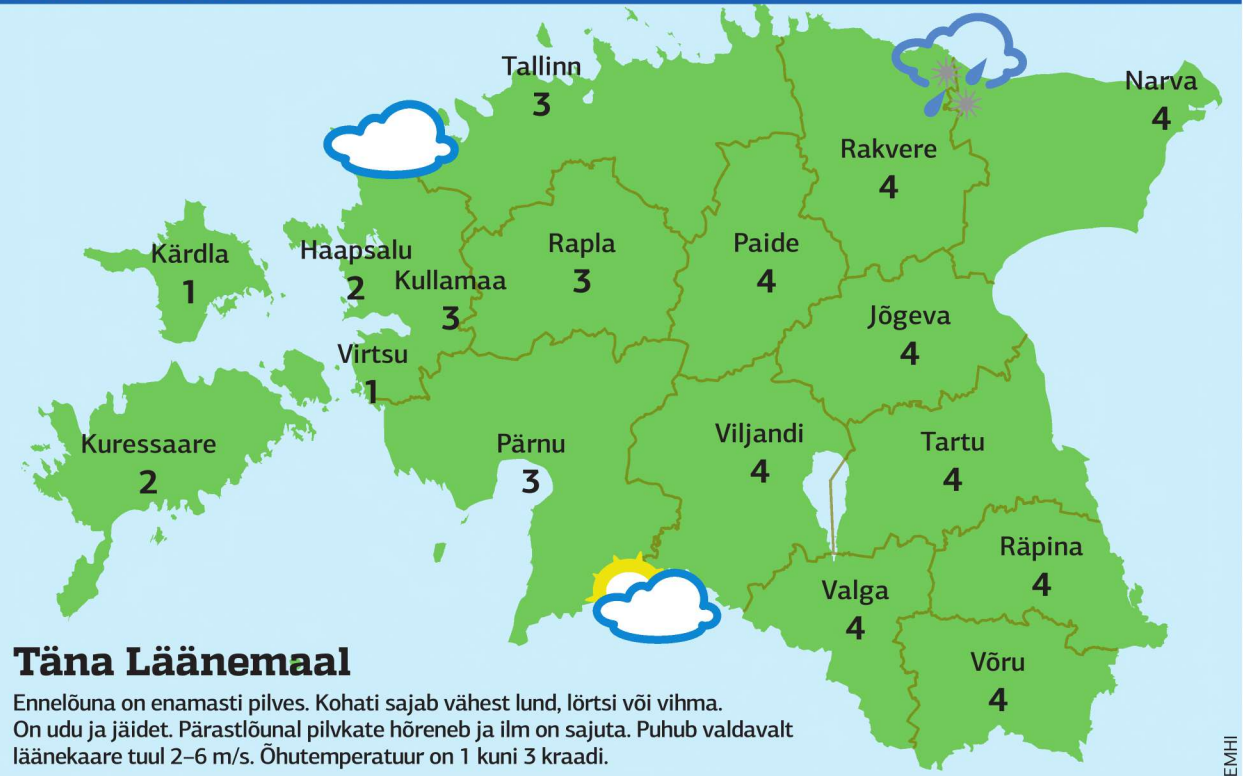
Rakvere teatri uusim lavastus „Küllus” toob Lääne-Eestisse Metsiku Lääne naised ja vaatab, mis saab aastakümnete jooksul nende noorusunistustest. Filipp Losi lavastatud „Küllus” jõuab publiku ette Haapsalu kultuurikeskuses kolmapäeval, 29. märtsil kell 19.

„Küllus” algab sellega, kui kaks noort naist, Bess ja Macon, kohtuvad juhuslikult Metsikus Läänes ühe väikelinna postimaja ees. Selgub, et mõlemad on pakkinud asjad ja sõitnud kohapeale samal põhjusel: et ajalehekuulutuse kaudu leitud meestega abielluda. Neil on unistused paigast, kus alustada oma elu ja saada õnnelikuks. Saatus naisi ei hellita ning nende eluteele satub aina enam muresid ja takistusi.

Tumeromantilises ja filmilikus vesternis mängivad Anneli Rahkema, Ülle Lichtfeldt, Margus Grosnõi, Tarvo Sõmer ja Eduard Salmistu, muusikat teeb otse laval Elmar Sats.

RAKVERE TEATER

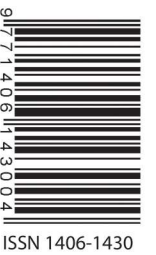
ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Ennelõuna on enamasti pilves. Kohati sajab vähest lund, lörtsi või vihma. On udu ja jäidet. Pärastlõunal pilvkate hõreneb ja ilm on sajuta. Puhub valdavalt läänekaare tuul 2–6 m/s. Õhutemperatuur on 1 kuni 3 kraadi.

Pühapäev	öö päev	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev
-5°...4°	-4°...4°	-3...5°	1°...8°	
muutlik tuul 1–6 m/s	edela- ja 2–7 m/s	edela- ja 3–10 m/s	edela-, läänetuul 5–10(14) m/s	

VAATA KA
WWW.LE.EE

TEADE!

MTÜ KODUKANT LÄÄNEMAA liikmete üldkoosolek on 22. märtsil kell 15 Haapsalu kutsehariduskeskuses (Ehitajate tee 3, 90401 Uuemõisa, Läänemaa)

Üldkoosoleku päevakorra ettepanek:

1. Logo konkursi tulemustest teavitamine
2. Revisjonikomisjoni ja audiitori arvamus 2016. majandusaasta aruande kohta
3. Kodukant Läänemaa 2016. majandusaasta aruande tutvustamine koos 2017. tegevuskavaga ja kinnitamine
4. Hindamiskomisjoni liikme valimine
5. Juhatus liikmete valimine ja määramine
6. Liikmemaksu suurusest (juhatus ettepanek mitte muuta)
7. Üldkoosoleku heakskiitu vajavate projektitaotluste tutvustamine ja heakskiitmine

NB!

Üldkoosolekul võib isik osaleda ja hääletada ainult ühe liikme esindajana. Kodukant Läänemaa liige ei tohi üldkoosolekul osaleda ega hääletada teise liikme esindajana (Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus § 69 lg 4).

KKLM üldkoosolek kutsutakse kokku vastavalt KKLM põhikirja punktile 5.9

5.9. Kui ühingu üldkoosolek pole pädev otsuseid vastu võtma kvoorumi puudumise tõttu, kutsutakse juhatus kolme nädala jooksul kokku uue üldkoosoleku sama päevakorraga. Uus üldkoosolek on pädev vastu võtma otsuseid, olenemata üldkoosolekul osalenud või esindatud liikmete arvust.

Lääne Elu

Loosime välja ka
Haapsalu Tarbijate Ühistu
6 x 30 € kinkekaardid

TELLI LÄÄNE ELU
VÄHEMALT 6 KUUKS
JA VÕIDA REIS KAHELE
KEVADISSE HOLLANDISSE
TIIT REISIDE POOLT

Otsekorraldajad osalevad
loosimisel automaatselt

TELLIMINE:

1. Kodulehelt www.le.ee -> TELLIMINE
2. Toimetusest Posti 30, Haapsalu
3. Helistades telefonil 473 7222

REISID

Haapsalu Tarbijate Ühistu
Hoiame kokku!

Kas postkast jäi tühjaks? Telli Lääne Elu juba täna!

Tellida saab toimetusest tel 473 7222, www.le.ee või Eesti Postist.

1 kuu	8,60 eurot
2 kuud	17,20 eurot
3 kuud	22,00 eurot
4 kuud	29,30 eurot
5 kuud	36,60 eurot
6 kuud	43,90 eurot

LÄÄNE ELU TELLIMISHINNAD

www.le.ee tel 473 7222

7 kuud	51,20 eurot
8 kuud	58,60 eurot
9 kuud	65,90 eurot
10 kuud	73,20 eurot
11 kuud	80,50 eurot
12 kuud	87,80 eurot